

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 14

27 лютого 2014 р.

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 14 2014

Для керівників та їхніх референтів

Засновники:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

В. Горовий, д-р іст. наук, проф., заступник гендиректора НБУВ

Редакційна колегія:

Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03

E-mail: siaz@pochta.ru

www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2014

ЗМІСТ

У центрі уваги	3
-----------------------------	----------

Аналітичний ракурс

Рудь І.

Питання федералізації України в контексті сучасної політичної ситуації.....	4
--	----------

Ворошилов О.

Курс гривни: ризики и очидання.....	14
-------------------------------------	-----------

Законодавча влада	25
--------------------------------	-----------

Виконавча влада	34
------------------------------	-----------

Політика	44
-----------------------	-----------

Економіка	58
------------------------	-----------

Економіка України в контексті світових кризових тенденцій.....	63
---	-----------

У ЦЕНТРІ УВАГИ

Склад нового уряду попередньо узгоджено

Сьогодні, 27 лютого, Верховна Рада України має сформувати коаліційну більшість, призначити Прем'єр-міністра і затвердити склад нового уряду.

Напередодні, у середу, Рада Майдану на Народному вічі назвала склад уряду, який буде винесений на голосування до парламенту.

На посаду Прем'єр-міністра запропонований лідер фракції «Батьківщина» А. Яценюк.

Також, зокрема, запропоновано затвердити:

Віце-прем'єром з питань євроінтеграції – Бориса Тарасюка.

Віце-прем'єром з питань гуманітарної політики – Ольгу Богомолець.

Віце-прем'єром з питань регіональної політики – Володимира Гройсмана.

Віце-прем'єром – Олександра Сича.

Міністром внутрішніх справ учасники віча пропонують затвердити Арсена Авакова.

Міністром палива та енергетики – Юрія Продана.

Міністром молоді та спорту – Дмитра Булатова.

Секретарем РНБО – Андрія Парубія.

Міністром фінансів – Олександра Шлапака.

Міністром юстиції – Павла Петренка.

Міністром економіки – Павла Шеремета.

Міністром освіти і науки – Сергія Квіта.

Міністром соцполітики – Людмилу Денисову.

Міністром екології – Андрія Мохника.

Міністром закордонних справ – Андрія Дещицю.

Міністром охорони здоров'я – Олега Мусія.

Також ідуть консультації з призначення головою Мінінфраструктури Леоніда Костюченка.

Крім того, планується створення Антикорупційного бюро, на чолі якого пропонують поставити громадську активістку Тетяну Чорновол.

Новостворюваний Комітет з люстрацій запропоновано очолити активісту Єгору Соболеву.

Лідер «Правого сектора» Дмитро Ярош поки не відповів згодою на пропозицію стати заступником секретаря РНБО (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2014. – 26.02; *ТСН* (tsn.ua). – 2014. – 26.02).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

І. Рудь, мол. наук. співроб. СІАЗ НБУВ, канд. політ. наук

Питання федералізації України в контексті сучасної політичної ситуації

Політичні події в Україні на початку 2014 р. знову порушили питання про структуру уряду, можливі зміни Конституції країни й питання пошуку нової моделі відносин між регіонами України.

Останнім часом в українських і зарубіжних (насамперед російських) ЗМІ поширюється інформація про можливість федералізації нашої країни в майбутньому. Зокрема, поширюється інформація, яка ставить під питання унітарний статус України, наводяться аргументи на користь федералізації держави – як одного з можливих шляхів виходу з політичної кризи.

Федералізація або федеривування (англ. *federalization*) – процес об'єднання незалежних суб'єктів (земель, штатів, регіонів) у федерацію і створення надсуб'єктних органів управління. У випадку з Україною – це де-юре процес перетворення унітарної держави на федеративну шляхом зміни Конституції й необхідних законодавчих реформ, процес реалізації на практиці принципу федералізму. Федералізація є процесом становлення й розвитку федеральних відносин, пов'язаний з послідовним розширенням й універсальним використанням на всій території держави принципу регіональної автономії.

Згідно з Конституцією, Україна – унітарна держава. До її складу входять 24 області, два міста республіканського значення, Київ і Севастополь, і Автономна Республіка Крим. Унітарний статус України закріплений ст. 2 розд. I Основного закону. Ініціювання змін цього розділу можливе Президентом або не менше 2/3 від конституційного складу Верховної Ради (300 народних депутатів), прийняття їх тією ж кількістю парламентарів і затвердження всеукраїнським референдумом (ст. 156 Основного закону), який має призначати Президент України.

За федералізацію виступали в минулому М. Драгоманов, М. Грушевський, В. Чорновіл, С. Подолинський, ідеї федералізму проголошувало Кирило-Мефодіївське братство («федерація слов'янських народів») та ін. Сьогодні серед українських політичних сил подібної точки зору дотримуються П. Симоненко, В. Колесніченко, Л. Грач, Д. Табачник, О. Царьов та ін. Час від часу ця проблема обговорюється в Криму, Донбасі, Галичині, у чому не останнє місце займає політика сусідніх країн. У світі за федералізацію України виступають, в основному, російські політики й ЗМІ.

Далеко в питанні «процесу федералізації» України просунулася в кінці 2004 р. Нагадаємо, що тоді, у відповідь на перший «майдан» у Києві і відмову облрад західних областей визнати центральну владу, у Северодонецьку Луганської області був скликаний Всеукраїнський з'їзд депутатів усіх рівнів, який прийняв рішення про створення Південно-Східної Автономної Української Республіки.

Після досягнення «великого компромісу» між В. Ющенком і В. Януковичем (до якого входила й конституційна реформа, що серйозно обмежила владу Президента України) про рішення Северодонецького з'їзду вирішили «забути» (справа знову звелася до розмов про розширення прав регіонів), але в останні тижні на сході й півдні знову стали часто згадувати про Південно-Східну Республіку.

Каталізатором теми федералізації стали події на майдані Незалежності у 2013–2014р., які викликали почасти діаметрально протилежні оцінки в різних регіонах України.

Сучасна Україна з ряду об'єктивних історичних причин не є однорідною державою (з гомогенною культурою, мовою,

релігією, національним складом), фігурують як мінімум дві історичні області з яскраво вираженими відмінностями. Існує думка, що федералізація може вирішити ці проблеми, але треба зазначити, що:

1. Питання щодо розколу навмисно посилюється й підтримується, загострюючись напередодні виборів чи в моменти політичної кризи: нагнітаються конфліктні теми НАТО/РФ, ЄС/РФ, українська мова/російська мова, ОУН-УПА/Радянська армія, Бандера, Мазепа/Ленін.

2. Жоден із сучасних популярних політичних таборів – опозиційних, радикальних чи провладних – не запропонував нових загальнодержавних рішень і справжньої позитивної програми розвитку України, які б допомогли подолати ментальний конфлікт в Україні.

3. Україна де-факто й так федеративна республіка, оскільки має у своєму складі Автономну Республіку Крим. Контраргументом тут може бути той факт, що і Крим не є повністю федеративним утворенням: його автономія обмежена, а тому радше є декларативною. Подібні приклади «існування» автономій у складі таких унітарних держав, як Іспанія, Грузія, Таджикистан (<http://vlasti.net/news/140413>, 15.02.2014).

Отже, на початку лютого декілька регіональних представників влади й громадських організацій знову актуалізували питання щодо федералізації України, зокрема такі заклики лунали в Одесі, Харкові, Донецьку та АРК.

В. Яцуба 3 лютого, який очолював Севастопольську міську державну адміністрацію, озвучив перед журналістами свою позицію щодо пропозицій деяких політиків про федералізацію України. За його словами, у принципі, у поділі України на федерації нічого страшного немає, існує безліч федеративних держав. Але В. Яцуба, зокрема, стурбований тим, як це позначиться на долі людей.

Він висловив думку, що потрібно спочатку вирішити безліч питань, у тому числі й питання перерозподілу центрального й місцевих бюджетів. «Якщо це колись і станеться, то потрібно дуже глибоко і детально розглянути, як це на практиці буде відбуватися в країні, в якій шість регіонів донорів, а всі інші

дотаційні», – сказав В. Яцуба (<http://www.sevastopol.su/news.php?id=56912>, 3.02.2014).

Раніше в ЗМІ з'явилася інформація про заклик В. Яцуби до створення так званого «Сталінградсько-Севастопольського фронту» і федералізації України (<http://nahnews.com.ua/yacubu-bespokoyashhegosya-o-mire-v-sevastopole-zapodozrili-v-ekstremizme>, 31.01.2014).

Ще до останніх подій обласні ради на Сході й Півдні України не раз порушували питання про необхідність зміни бюджетної системи країни, яка, на їхню думку, забирає значну частину доходів цих регіонів на користь дотаційних західних областей.

Бюджетний федералізм у розумінні Сходу й Півдня означатиме побудову системи формування бюджетів не як сьогодні зверху вниз (більшість доходів іде в Київ, який може дати або не дати коштів на потреби регіонів), а знизу вгору, коли місцеві бюджети наповнюються насамперед з податкових надходжень, сформованих на місцях, і тут же приймаються рішення про витрачання коштів.

У такому випадку федеральний центр у Києві отримуватиме би податкові відрахування з регіонів під задалегідь обумовлені управлінські функції (оборона, зовнішня політика, загальноукраїнська транспортна інфраструктура, подолання наслідків на Чорнобильській АЕС тощо) – і не більше того.

На сьогодні в південно-східних регіонах посилюються настрої проти фінансової підтримки тих областей (точніше, владних еліт областей), які мають діаметрально протилежні зі Сходом і Півднем України погляди як на минуле, так і на майбутнє України.

Вельми красномовно висловився на цю тему депутат Верховної Ради О. Царьов – один з неформальних лідерів «руху за федералізацію» в середині Партії регіонів: «Я вважаю, що оптимальний вихід для України – федералізація. Коли на Заході ставлять пам'ятники Бандері на гроші, зароблені на Сході України – це не справедливо. У нас різні церкви, різні герої, різне ставлення до історії. Необхідно дати кожному регіону можливість розвиватися самостійно і самому вирішувати свої

проблеми», – підкреслив О. Царьов (<http://vybor.ua/article/federalization/ukraina-poydet-po-puti-federalizacii.html>, 31.01.2014).

На той час Президент України В. Янукович висловив думку, що нині не час ініціювати федералізацію. «Ви знаєте, ця ідея, вона давно, як кажуть, блукає коридорами, політична і в суспільстві йде дискусія. Зараз не час, не на часі це», – зазначив В. Янукович, коментуючи обговорення в суспільстві й серед депутатів Верховної Ради ініціативи щодо федералізації України. При цьому він зазначив, що досвід Німеччини говорить про позитивний вплив федералізації. За його словами, питання федералізації необхідно ретельно вивчити, провести обговорення, усе добре зважити.

В. Янукович підкреслив, що не можна вирішувати питання на емоціях, і додав, що нині в суспільстві про перспективи федералізації України й про те, до яких наслідків це може призвести, мало інформації.

Раніше деякі депутати від фракції Партії регіонів у Верховній Раді, а також фракція Комуністичної партії виступали за федеративний устрій України.

У свою чергу ряд опозиційних депутатів виступили проти такої ідеї (<http://news.online.ua/ukr/632057/yanukovich-schitaet-nesvoevremennymi-razgovory-o-federalizatsii-ukrainy>, 15.02.2014).

Не залишилися осторонь питання федералізації України й російські владні кола.

Радник президента РФ С. Глазьев виклав своє бачення шляху виходу України з кризи. Зокрема, він висловив думку, що Україна повинна стати федеративною державою. «Думаю, це вже не ідея, а очевидна необхідність. В рамках жорсткої унітарної держави буде йти постійне протистояння. Щоб його припинити, потрібна федералізація», – підкреслив С. Глазьев. За його словами, потрібно дати регіонам України достатньо прав, щоб вони могли самостійно формувати свої бюджети, і для можливості часткового зовнішньополітичного самовизначення.

Також С. Глазьев зазначає, що на сьогодні економічні, культурні, людські зв'язки між областями Західної й Східної України менші, ніж зв'язки між Південно-Східною Україною й

Росією, а також між західними областями й країнами Євросоюзу. «Зараз це видно по механізмах культурного обміну, скоро це ж буде проявлятися і в економіці. Фактом є також те, що різні частини України тяжіють до різних торговельно-економічних утворень. При цьому областей, зацікавлених в Митному союзі, набагато більше, ніж тих, хто може розраховувати на реальну вигоду від вільної торгівлі з ЄС», – вважає С. Глаз'єв (<http://news2000.com.ua/news/sobytija/v-ukraine/244160>, 6.02.2014).

Керівник Центру українських досліджень інституту Європи РАН В. Мироненко прокоментував висловлювання С. Глаз'єва щодо федералізації України. Зокрема, експерт зауважив: «Якщо Глаз'єв доходить до твердження, що у федералізмі України має бути присутнім і право виходу з держави її регіонів, тобто державний сепаратизм, то це вже політична провокація. Причому не стільки проти України, скільки проти Росії та її інтересів».

Він розділив думку багатьох російських експертів про те, що Україна залишається важливим фактором стабільності в Східній Європі й повинна мати ті межі, які отримала при здобутті незалежності. Більше того, у розпаді України не зацікавлені ні Європа, ні США, ні Росія. Останні дві країни, як відомо, є гарантами цілісності України у зв'язку з її приєднанням до договору про нерозповсюдження ядерної зброї в 1994 р. Що цікаво – саме зобов'язаннями Росії за згаданим Будапештським договором С. Глаз'єв намагається виправдати можливість втручання Росії в українські справи «у разі загострення ситуації». «Я впевнений, що цього ніхто і ніколи не допустить. Не допустить ні ООН, ні США, ні Євросоюз. Я думаю, що і Володимир Володимирович Путін досить розумний і політично досвідчений, щоб не слухати тих, хто йому пропонує такі рішення», – підкреслив російський учений.

Водночас багато російських експертів вважають, що питання щодо зміни державного устрою є суто внутрішньою справою України й жодним чином не може нав'язуватися ззовні. Чим швидше Україна визначиться із власними реформами, тим краще насамперед для неї самої. Зрозуміло, стабільність

в Україні також вигідна й для її міжнародних партнерів, включаючи Росію і Євросоюз, чиї інтереси увійшли в очевидне протиріччя в «українському питанні».

«Мені здається, що цю проблему потрібно розглядати, але не з точки зору інтересів Росії, Євросоюзу чи Вашингтона. Дійсно важливо, наскільки дієздатна нинішня модель Української держави, чи може федералізація в принципі зробити позитивний вплив або взагалі зняти ті негативні процеси, які зараз відбуваються в Україні», – вважає директор Політологічного центру «Північ – Південь» О. Власов.

За його словами, сьогодні всім протиборчим сторонам в Україні потрібно заспокоїтися, оскільки в будь-якому випадку ідея федералізації може розглядатися лише як один з можливих сценаріїв. Крім того, О. Власов підкреслив, що родоначальником ідеї є сама Україна та окремі її політики, а зовсім не Росія.

У цьому контексті, як вважають російські експерти, Україна стикається з класичною проблемою взаємин між центральною владою й регіонами, не в останню чергу – з прагненням останніх до більшої економічної і фінансової самостійності.

Експерт Міжнародного інституту гуманітарно-політичних досліджень В. Брутер висловив думку: «Сучасна тенденція говорить про те, що регіони повинні бути максимально вільні у всьому, що не стосується єдності держави. А які повинні бути при цьому повноваження центру і які повноваження регіонів – це питання завжди дискусійне».

На думку В. Брутера, за всіх пропонованих обставин ця проблема виходить за рамки суто «внутрішньої справи» України. Оскільки будь-які сценарії, пов'язані з її розпадом, – це шлях до регіонального збройного протистояння з перспективою переростання в глобальний конфлікт. Ідея регіональної федералізації прийнятна в більш спокійній обстановці, в умовах відкритого протистояння в українському суспільстві може виявитися абсолютно руйнівною для всієї країни. «У такому драматичному сценарії не зацікавлений ніхто – ні Росія, ні США, ні країни Євросоюзу. Дипломатична активність “сильних світу цього”, схоже, пов'язана аж ніяк не з любов'ю до України або до українців – швидше з турботою про себе. У

цьому контексті деяким з російських телеканалів або навіть радникам варто було б бути більш стриманими у висловлюваннях», – підкреслив В. Брутер.

Вітчизняні політологи вважають, що федералізація України сьогодні призведе до ще більшого хаосу в країні і її розколу, а також підкреслюють, що від теоретичного переходу до федерації не виграє ніхто.

Зокрема, політолог, громадський діяч В. Цибулько переконаний, що федералізація за нинішнього адміністративного устрою України може призвести «до збільшення хаосу в умовах громадянського конфлікту». «Федералізація тільки погіршує ситуацію. Справа в тому, що Україна на 80 % монодержавна. Як у таких умовах створювати федеральну державу? За етнічним складом? За історичним принципом? Теж ні», – підкреслив політолог.

В. Цибулько також наголосив, що федералізація країни не вигідна нікому, оскільки Україна живе в конкурентному світі й слабка держава є одночасно слабким конкурентом на світових ринках.

Говорячи про можливі наслідки федералізації України, експерт зазначив два головні негативні фактори для країни. «По-перше, знизиться конкурентоспроможність України на зовнішніх ринках. По-друге, це економічне скупчення деяких регіонів. Тому що розрахунок на федералізацію робиться в першу чергу в розрахунок на економічну самодостатність регіонів, а нинішній стан економіки припускає, що саме Південь і Схід отримують найбільше дотацій», – підсумував політолог В. Цибулько.

На думку політичного журналіста В. Піховшека, усе те, що нині відбувається в Україні, може призвести до розколу країни й без федералізації. У своєму коментарі експерт зазначив, що федералізація не вирішить жодної проблеми України, ні сьогодні, ні в майбутньому. Крім того, федералізація розрахована на дуже розумних людей, які вміють користуватися Конституцією в стані відносного спокою, «чого в Україні зараз теж немає».

Фахівець також підкреслив, що федералізація України вигідна будь-якій людині, яка бачить своє місце в новій

системі влади вже федеративної країни. Експерт переконаний, що наслідки федералізації можуть бути абсолютно різними, оскільки вони можуть призвести як до демократизації країни, так і до її розпаду.

Крім того, В. Піховшек підкреслив, що Україна дійшла до такої точки, де оптимального виходу із ситуації немає. «Можлива тільки стратегія невеликих кроків всіх учасників процесу. З яких ми спостерігаємо тільки кроки влади, але далеко не всі кроки людей, які повинні вирішувати, як стабілізувати обстановку», – резюмував В. Піховшек (<http://maxpark.com/community/politic/content/2501432>, 5.02.2014).

Федералізація для України не актуальна, ця ідея просувається прихильниками російських інтересів у країні. Таку думку висловив директор Школи політичної аналітики Національного університету «Києво-Могилянська академія» О. Гарань. «Федералізація для України не актуальна. Більше того, вона просувається тими, хто просуває російські інтереси в Україні. Це давня тема для Росії, російської п'ятої колони, Віктора Медведчука і всіх інших», – вважає політолог.

На думку експерта, Україні потрібна реальна реформа місцевого самоврядування на рівні міста, села, району: «Це ненормальна ситуація, коли на рівні району, міста, області немає своїх виконкомів. А тепер уявімо ситуацію, що ми проводимо цю федералізацію без місцевого самоврядування. Що це означає? Це означає, що на місцях з'явиться багато “удільних князьків”, які будуть власне диктувати свою волю на рівні району. Наприклад, Михайло Добкін, який триматиме під своїм контролем Харківську область та ін. Нам потрібно не це, а реальне місцеве самоврядування, а всі розмови про федералізацію приведуть до феодалізації. Це не вирішення проблеми», – вважає О. Гарань

Він зазначив, що суспільство має як успішні приклади федералізації, наприклад у Німеччині й Канаді, так і негативні тенденції. Однак для України федералізація не є панацеєю. «Федералізація не є панацеєю. Є успішні федерації, як у Німеччині чи Канаді. А є федерації на словах – як Росія. Це

реальна федерація? Ні, абсолютно. Регіони не мають реальних прав, на місцях утворюються авторитарні режими – як Чечня. Ось вам кращий приклад федералізації на словах, коли федерація не працює», – вважає О. Гарань.

Як зазначив експерт, ідеї про федералізацію України були, але їх відкинули ще на початку незалежності України. «Плани щодо федералізації відкинули й Леонід Кравчук, і В'ячеслав Чорновіл, і Леонід Кучма, і навіть потім Партія регіонів. Навіть у найближчому майбутньому в Партії регіонів планів федералізації немає. Я знаю, що були плани федералізації на 12, 16 регіонів. Хто радить розділити Україну на дві частини – це нонсенс. Галичина відділятися не збирається, до федералізації не прагне», – підкреслив експерт О. Гарань (<http://www.unn.com.ua/ru/news/1301964-federalizatsiya-ukrayini-prosuvayetsya-rosiyskimi-pribichnikami-o-garan>, 6.02.2014).

Утім, на тлі дискусій щодо доцільності федералізації України, а також у контексті загострення суспільно-політичної кризи 18–20 лютого 2014 р. глава Харківської облдержадміністрації М. Добкін скликав з'їзд депутатів усіх рівнів південно-східних областей України, Криму й Севастополя, на якому передбачалося прийняти й обговорити питання можливих дій, у тому числі і федералізації України.

У залі міського Палацу спорту Харкова розмістилося кілька тисяч делегатів з'їзду, зокрема депутати Верховної Ради, керівництво обласних адміністрацій та обласних рад Донецької, Луганської, Дніпропетровської областей і Севастополя. Також на з'їзді присутні представники Воронежської, Ростовської й Новгородської областей Росії. Також голова ради міністрів Криму А. Могильов. Присутні й депутати Держдуми Росії, генконсул Росії в Харкові С. Семенов. Однак на з'їзді делегати заявили, що вони противники сепаратистських настроїв і виступають за єдину Україну. Зокрема, міський голова Харкова Г. Кернес, відповідаючи на звинувачення в сепаратизмі, сказав: «У Харкові ніколи не готували сепаратистських змов, ми навпаки за збереження України».

Реагуючи на можливі рішення з'їзду депутатів усіх рівнів південно-східних областей України, Криму й Севастополя,

Верховна Рада України ухвалила постанову про запобігання проявам сепаратизму (<http://www.radiosvoboda.org/content/article/25273317.html>, 22.02.2014).

Отже, поки що, за висновками більшості вітчизняних експертів і політиків, найбільш оптимальними варіантами державного устрою для України залишається унітарна республіка.

У найближчий час федералізація небезпечна для України, тому що відсутня широка підтримка та інформатизація громадян про подробиці цього процесу; відсутня необхідна законодавча база та інші численні реформи; існують високі ризики того, що деструктивні внутрішні й зовнішні фактори можуть вплинути на процес і призведуть до розпаду країни; федералізацію часто використовують для досягнення своїх цілей різні політичні сили, фактично шантажуючи населення України й підмінюючи зміст цього явища недовгочасними гаслами.

Альтернативою федералізації в сучасний час для України є розширення прав місцевих рад за допомогою реформ з боку центральної влади (поступова децентралізація); посилення фінансово-економічної автономії регіонів у рамках унітарної держави; удосконалення системи бюджетних відносин між центром і регіонами; курс на субсидіарність – принцип, згідно з яким завдання мають вирішуватися на можливо віддаленому від центру рівні, тобто там, де їх вирішення найбільш можливе й ефективне; ефективний розвиток громадянського та економічного самоврядування там, де воно історично існувало.

О. Ворошилов, ст. науч. сотр. «СІАЗ» НБУВ, канд. ист. наук

Курс гривни: ризики и ожидания

В начале февраля на украинском валютном рынке произошло очередное падение гривни и, соответственно, рост доллара.

В частности, к 5 февраля курс доллара на межбанковском валютном рынке достиг 9,0/9,15 грн за доллар. Эксперты отмечают, что причиной такой динамики послужили как рост

политической напряженности, так и заявление В. Путина, из которого стало понятно, что второй транш 15-миллиардного кредита откладывается. Буквально за несколько дней дневной объем торгов на валютном межбанке достиг 5,096 млрд дол. США. Уже затем рынок раскачивали новости с политических фронтов о неудачах в переговорах между оппозицией и властью, а также продолжающееся противостояние на улицах.

По мнению тогдашнего главы НБУ И. Соркина, первопричиной роста спроса на валютном рынке послужила политическая ситуация. «В одной точке сошлись ряд внешних и внутренних факторов. К внутренним факторам можно отнести нестабильную политическую ситуацию. Население, подогретое интернет-изданиями, политическими высказываниями, начинает для себя принимать решения. Не понимая перспектив развития ситуации в дальнейшем, население начинает снимать деньги с вкладов и эти деньги конвертировать в валюту. Это абсолютно нормальная реакция населения в такой ситуации. Но что делают инвесторы? Инвесторы по любой цене готовы выкупить доллары на межбанковском рынке, чтобы отправить их за границу. И получилось, что курс доллара мы видели 9 и на межбанковском валютном рынке. Поэтому мы, взвесив все за и против, приняли для себя решение временно ввести меры, которые нормализовали бы ситуацию на рынке», – сказал И. Соркин в эксклюзивном интервью телекомпании «Интер».

Впрочем, как считают многие финансисты, Майдан стал лишь катализатором тех процессов, которые проходили в Украине в последние годы.

Так, А. Сугоняко, глава Ассоциации украинских банков, комментируя сложившуюся ситуацию, заявил, что с 2012 г. в Украине выстраивали «дамбы», чтобы «это наводнение» (снижение курса гривни) не начало затапливать Украину. «Мы занимали деньги за рубежом, – объясняет он. – Начиная с 2011 г. у нас было отрицательное сальдо текущего счета – 11 млрд дол. Это, по сути, отрицательное сальдо торгового баланса – страна на 11 млрд покупала больше, чем продавала. А закупили больше за счет того, что занимали. Если бы не занимали

деньги, курс упал бы давно. С одной стороны, деньги занимали, а с другой – делали так, чтобы у предприятий и банков не было гривны. То есть делали гривну искусственно дорогой. Мы все это время также сжигали валютные резервы НБУ. В середине 2011 г. их было 38,6 млрд дол., а сегодня – 20 млрд. В бюджете проблема, затыкать дыры нечем. Причина сложившейся ситуации зародилась с конца 2010 г.».

А. Сугоняко говорит, что «НБУ давно должен был начать отпускать курс гривны – потихоньку, управляемо. А не держать его на уровне 7,99. В таком случае, даже если бы имели сегодня 9,5 грн за доллар, то это бы не вызвало проблем. Почему курс сдерживали? Так создавалась видимость стабильности».

Теперь «дамбу» прорвало. А. Сугоняко объясняет это тем, что власти не смогли ее достроить: «Вот Россия им пообещала 15 млрд, два дала, а больше не дает, – объясняет он. – Они поехали в Европу, в МВФ, в Китай – никто не хочет давать».

Директор экономических программ Центра Разумкова В. Юрчишин соглашается с тем, что сдерживание курса гривны было лишь демонстрацией стабильности. «В стране – политическое противостояние, – отмечал В. Юрчишин. – И на первых ролях здесь как раз противостояние с властью. Поэтому власти решили, насколько возможно, курс отпустить».

Несмотря на то что, хотя власть и уверяла, что экономических оснований для падения гривны нет, Нацбанк все же вынужден был вмешаться в ситуацию. Чтобы подавить панические настроения на рынке, 7 февраля НБУ попытался взять ситуацию под контроль.

Во-первых – провозгласил, что переходит к плавающему курсу гривны, впервые за два года изменив официальный курс доллара по отношению к гривне. Курс национальной валюты по отношению к доллару был установлен на уровне 8,7080 грн/дол.

В Нацбанке объяснили, что это связано с необходимостью отреагировать на ситуацию на межбанковском рынке. В дальнейшем регулятор намерен время от времени пересматривать курс гривны, заявила директор департамента денежно-кредитной политики НБУ Е. Щербакова. «Нацбанк будет устанавли-

вать официальный курс по результатам работы межбанковского валютного рынка. Есть рынок, он и будет определять», – отметила она.

К слову, как официальный регулятор, так и некоторые банки такой шаг оценивают положительно, отмечая, что теперь курс будет отражать реальную ситуацию в экономике. Кроме того, свободного курса гривни давно требовал МВФ.

Установив плавающий курс гривни, Национальный банк Украины сделал его соответствующим рынку и понятным как для бизнеса, кредиторов, рейтинговых агентств, так и международных финансовых организаций, считает исполнительный директор Международного фонда Блейзера О. Устенко. «НБУ сделал такую правильную подвигку, о которой говорили достаточно много – и инвесторы, и кредиторы. Эта подвигка связана с тем, что теперь официальный курс соответствует среднему рыночному курсу, до последнего времени это был один из моментов разногласий в отношениях Украина – МВФ, Украина и большая часть рейтинговых агентств, кредиторов», – отметил О. Устенко.

Комментируя реакцию Нацбанка на валютные колебания, эксперт сказал, что регулятор занял прагматичную хладнокровную позицию, точно вмешиваясь в работу рынка.

Со своей стороны К. Баум, экономист Бостонского колледжа экономики (США), считает, что сейчас гибкий курс гривни станет полезным для украинской экономики, прежде всего, он будет способствовать украинскому экспорту.

Во-вторых, Нацбанк принял два постановления, которые также были призваны способствовать стабилизации курса гривни.

Одно из постановлений (№ 48) предусматривает поддержку банковской ликвидности на случай, если банки столкнутся с оттоком вкладов населения. По словам Е. Щербаковой, этого пока не происходит, но в случае такого развития событий «у нас будет инструмент быстрого реагирования».

Второе постановление («О мерах по деятельности банков и проведения валютных операций», № 49) предусматривает усиленный мониторинг за всем спектром операций банков, связанных с деятельностью субъектов хозяйствования.

Еще одна важная новация, утвержденная постановлением НБУ, позволяет сильно замедлить сам процесс покупки валюты на безналичном рынке: банки больше не смогут в один и тот же день завести гривню на счет и купить за нее безналичную валюту. Покупку доллара позволяется совершить лишь на шестой день после того, как банк отправит гривню. Предполагалось, что это позволит резко уменьшить спрос на доллар со стороны банков, а также сделает невозможными валютные спекуляции.

Также постановление № 49 временно запрещает покупку на межбанке валюты по трем причинам: для досрочного погашения иностранным кредиторам валютных кредитов и финансовой помощи, для частичного покрытия резервов страховых компаний и для осуществления иностранных инвестиций украинскими компаниями.

Самое же главное – банкам запрещается покупать валюту для граждан более чем на 50 тыс. грн, если она после этого будет перечисляться за границу. Из этого правила делается лишь несколько исключений: ограничение не касается трансграничных платежей за обучение, лечение, похороны, судебные издержки, пенсий и соцплатежей.

Прогнозируется, что все эти меры позволят резко сократить вывод капитала из Украины, начавшийся из-за политической нестабильности еще в конце 2013 г.

Нацбанк назвал постановления НБУ № 48-49 временными решениями и объяснил необходимость их принятия борьбой со спекулянтами и тем, что стандартные механизмы воздействия на валютный рынок – интервенции – перестали давать необходимый эффект.

В результате курс гривни к доллару вплоть до середины февраля стабилизировался и на наличном рынке и на межбанке в диапазоне 8,5–8,95 грн за доллар. Однако некая напряженность на рынке сохранялась.

Очередной всплеск панических настроений на финансовом рынке произошел 20 февраля, когда обострение политического кризиса и очередная волна протестных настроений, а также страхи в связи с ухудшением экономической ситуации привели

ли к тому, что украинцы массово кинулись снимать наличные с банкоматов, чем основательно загрузили терминальную систему и довели ее до сбоя, что посеяло среди населения еще большую панику. Так, например, в Киеве к банкоматам выстроились очереди, деньги в них быстро заканчивались. Часть клиентов банков не смогла снять деньги в банкоматах, а в целом был установлен исторический рекорд снятия наличных.

Как сообщил председатель правления Украинского процессингового центра А. Романчук, в этот день объемы снятия наличных были больше, чем на Новый год, когда был зафиксирован предыдущий рекордный показатель.

Вместе с тем специалист отметил, что такая активность населения и стала одной из причин, по которым часть банкоматов перестали работать. По его словам, банки пытаются заряжать банкоматы максимально быстро и максимально возможно. Но это у них не всегда получается: ??нужно организовать инкассацию, найти наличные.

А. Романчук также сообщил, что на утро следующего дня показатель работающих банкоматов составил 86 %, а это не так уж плохо: во время прошлогоднего мартовского снегопада ситуация была хуже.

Председатель правления Украинского процессингового центра отметил, что трудности с безналичными расчетами также связаны с большим объемом операций. «Для расчета в торговых сетях банки не будут блокировать операции, они с этого получают доход. А люди сразу интерпретировали это как “банки блокируют”», – сказал он.

В то же время, как заверил А. Романчук, ситуация начала успокаиваться: объемы транзакций спадают, а снятие наличных происходит не так активно.

Впрочем, в связи с данными событиями целый ряд украинских банков («Надра», «Альфа-банк», «ПриватБанк», ВТБ Банк, UniCreditBank) ограничили снятие наличных в банкоматах.

Если сначала такие решения объяснялись случаями банкоматного мошенничества, то вскоре UniCredit Bank по сути открыто заявил, что ввел ограничения из-за паники клиентов. В частности, UniCredit Bank ограничил снятие наличных с

карт суммой 1500 грн в сутки. Такое решение было принято, чтобы банкоматами смогли воспользоваться все клиенты, говорится в сообщении банка. «Решение временно, и будет отменено в ближайшее время при нормализации ситуации. Кроме того, оно не затрагивает операции в торговых сетях», – заявил банк. Пока что ограничение действует до 24 февраля.

Банк «Надра», который принадлежит Д. Фирташу, призвал своих клиентов не поддаваться панике. «Мы просим вас не поддаваться на провокации и воздержаться от посещения банковских касс и банкоматов на основании манипуляционных призывов отдельных лиц. Любые сбои в своевременном подкреплении финучреждениями своих касс и банкоматов связаны исключительно с невозможностью транспортировать наличные средства до точки продаж по причине дорожных сложностей либо повышенной криминогенной обстановки», – говорится в сообщении финучреждения.

В «ПриватБанке» уверяют, что ликвидности достаточно для обслуживания клиентов. «Нет причин для паники. Разговоры о дефолте к работе отечественной банковской системы отношения не имеют. Банковская система работает нормально и имеет большой запас прочности», – отмечают в ПриватБанке.

В целом же, как сообщает информационно-аналитический портал Inpress.ua, украинские банки обеспечены достаточным уровнем ликвидности для полноценной работы.

Со своей стороны президент Украинского аналитического центра А. Охрименко также считает, что данные события несут за собой определенные панические настроения, поскольку банки не испытывают серьезных проблем. «Эту ситуацию нужно просто пережить, другого лечения здесь быть не может. В критической ситуации, конечно, Нацбанк будет проводить рефинансирование отдельных банков, однако пока серьезной необходимости в этом нет. Насколько я могу понимать, главная паника сейчас возникла в связи с банкоматами, однако это скорее техническая проблема, связанная с тем, что деньги к банкоматам сейчас просто проблематично привозить из-за осложненного транспортного сообщения в городе», – отметил эксперт.

Также А. Охрименко обращает внимание на то, что ситуация с депозитами весьма неоднозначная, поскольку в любом случае, кто-то размещает средства, а кто-то их снимает. При этом даже в условиях паники банки работают в штатном режиме, насчитывают проценты, предлагают выгодные условия.

В то же время, по словам эксперта, не стоит гнаться за долларом, поскольку разрешение политического кризиса сразу же снизит спрос на валюту. «Не надо спешить скупать доллар под влиянием эмоций. Как бы там ни было, после решения этой проблемы, большая вероятность, что курс вернется на прежний уровень», – отмечает А. Охрименко.

Отреагировал на данные события и НБУ, который решил поддержать ликвидность коммерческих банков через увеличение спроса на наличную валюту. По сообщению регулятора, 21 февраля он принял постановление № 86, которое снижает требования к резервам банков. В частности, с понедельника им позволено снизить долю обязательных резервов, которые должны формироваться на отдельном счете в НБУ, с 40 % до 20 % от того объема, который был сформирован за предыдущий отчетный период резервирования.

Кроме того, минимальный объем резервов, который должен сохраняться ежедневно на начало операционного дня на корреспондентском счете банков в Нацбанке, снижается с 60 % до 50 %.

То есть теперь эти средства банки смогут использовать в своей работе.

Второе важное изменение, которое вводит НБУ, касается снятия ограничений на обращение банков по кредитам рефинансирования «овернайт». До принятия этого решения банки могли обратиться к Нацбанку Украины по кредитам рефинансирования «овернайт» под обеспечение не более двух раз в неделю, по кредитам «овернайт» без обеспечения – не более одного раза в неделю.

Таким образом НБУ сможет одолжить банкам больше денег в случае необходимости.

Е. Щербкова, управляющая Гендепартамента денежно-кредитной политики НБУ, в связи с этим заявила, что такие решения соответствуют требованиям МВФ. «За счет этого

в краткосрочной перспективе банки смогут эффективно нивелировать эмоциональные рыночные всплески, в том числе связанные с ситуативным ростом спроса на наличные средства. В дальнейшем новые возможности могут быть использованы банками для активизации своей кредитной деятельности», – отметила банкир.

Она также отметила, что Национальный банк Украины не рассматривал никаких вариантов ограничения доступа населения к их банковским депозитам. «Сегодня ситуация с вкладами населения не вызывает беспокойства со стороны центрального банка. Мы мониторим ее в ежедневном режиме», – подчеркнула представитель НБУ.

Также в сообщении Нацбанка говорится о том, что Национальный банк Украины обладает достаточными ресурсами для предоставления банкам ликвидности, для того чтобы они своевременно выполняли обязательства перед своими клиентами.

Комментируя решение НБУ о возможности оперативного предоставления финансирования банкам, в которых будет наблюдаться отток депозитов, президент Украинского аналитического центра А. Охрименко отметил, что Национальный банк избежал введения моратория на снятие банковских вкладов, но в то же время обеспечил условия для поддержки стабильности финансового сектора и защиты банков от необдуманных действий паникующих вкладчиков.

Вместе с тем, невзирая на вышеизложенное, американская валюта продолжает бить рекорды. Так, 26 февраля на межбанковском валютном рынке была преодолена отметка в 10,5 грн/дол.

Большинство экспертов сходятся во мнении, что очередное поднятие котировок связано с психологической напряженностью. В целом моментальной девальвации банкиры не ждут, но прогнозируют падение курса.

По мнению партнера инвесткомпания Capital Times Э. Наймана, всё будет достаточно быстро урегулировано и котировки выше, чем 9,1 грн за доллар не поднимутся. При удержании безналичного курса на уровне 9–9,1 грн за доллар наличный также останется на уровне около 9 грн за доллар.

Глава правления банка «Хрещатик» Д. Гриджук полагает, что глубокой девальвации не будет. «Я думаю, что волатильность курса гривны сохранится, но резкой девальвации не будет, так как за последнее время рынок уже адаптировался к острой политической борьбе в стране», – сказал банкир.

Д. Гриджук полагает, что Нацбанк Украины при необходимости будет выходить на межбанк с интервенциями в поддержку гривны. «Более или менее уравнивать ситуацию на рынке НБУ сможет, только заручившись дальнейшей поддержкой, как внешней, так и внутренней», – сказал он.

Исполнительный директор Независимой ассоциации банков Украины (НАБУ) С. Мамедов высказал мнение, что стабилизация ситуации и определенность создаст предпосылки для возвращения курса к уровню 8,4–8,7 грн/дол.

Он отметил, что сегодня некоторые операторы валютного рынка, пользуясь психологической напряженностью вследствие политической дестабилизации, пытаются заработать «ажиотажную премию» на торговле валютой. В то же время объективных экономических причин для повышения курсов валют сегодня не существует, сказал руководитель банковской ассоциации. «Когда идет рост курса, включается спекулятивный интерес. Поэтому многие на сегодняшний день на этом стараются заработать. И задача Национального банка состоит в том, чтобы эти операции не проходили, либо их удельный вес был незначительным», – подчеркнул С. Мамедов.

Поэтому как только будет назначено новое правительство и появится политическая определенность, ситуация на валютном рынке нормализуется, прогнозирует банкир.

Первый заместитель главы правления Проминвестбанка В. Юткин в свою очередь отметил, что девальвация курса гривны будет носить временный характер и после стабилизации политической ситуации в стране национальная валюта укрепитя. «С большой вероятностью можно говорить о ситуативном падении курса нацвалюты в связи с растущими опасениями населения за сохранность сбережений, однако после окончания конфликта гривня вернется на позиции 8,7–8,8 грн/дол.», – сказал банкир. По его оценке,

в экономику страны постепенно вернуться средства, выведенные в пик противостояния, что также окажет поддержку курсу национальной валюты.

Среди основных рисков для курса гривни В. Юткин назвал, кроме прочего, приостановку или отказ России от ранее объявленного пакета финансовой помощи на оставшуюся сумму в 12 млрд дол., отказ Европейского Союза в предоставлении Украине финансовой помощи, невозобновление сотрудничества с МВФ по программе stand-by (хотя в последние дни США, МВФ и ЕС заявляют о готовности предоставить Украине финансовую помощь – Ред.), дальнейшее сокращение притока валюты в страну в связи с политическим кризисом и ухудшением инвестиционного климата, затягивание сроков формирования нового правительства и отсутствие разработанной им программы действий по выходу из кризиса.

Аналитик UniCredit Bank Т. Ратувухери также акцентирует внимание на том, что способность гривни к ревальвации будет зависеть, кроме прочего, и от того, каким будет отношение внешних доноров к развитию событий в Украине. «В первую очередь, это касается потенциала продолжения или срыва текущих финансово-экономических программ России для Украины, возможности реализации крупных кредитных и инвестиционных программ, в том числе с Китаем и с транснациональными нефтегазовыми компаниями, и насколько эффективными и оперативными будут действия западных, прежде всего, европейских стран в оказании помощи платежному балансу страны», – пояснил он.

Со своей стороны Международное рейтинговое агентство Standard & Poor's до конца 2014 г. прогнозирует падение курса гривни до отметки 10 грн/дол. Такая инфляция объясняется «значительным дефицитом Украины по счету текущих операций, на фоне повышенного спроса населения на иностранную валюту с ноября 2013 г.».

В целом же банкиры называют две основные причины нынешнего повышенного спроса на валюту: политическая нестабильность и спровоцированное ею подорожание доллара на наличном и безналичном рынке. По словам директора

казначейства Райффайзен Банка Аваль В. Кравченко, «люди чересчур активно и болезненно реагируют на любые потрясения в экономике или политике. Их привычной защитной реакцией стал “уход в валюту” при малейшем намеке на нестабильность».

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

В парламенте Украины создана коалиция депутатских фракций и групп.

Как сообщил на заседании в четверг, 27 февраля, Председатель Верховной Рады Украины, и. о. главы государства А. Турчинов, в коалицию вошло 250 депутатов.

«В соответствии со ст. 83 Конституции Украины, официально объявляю, что 27 февраля была создана и зарегистрирована в аппарате Верховной Раде коалиция «Европейский выбор», – сказал он.

В коалицию вошли фракции «Батьківщина», УДАР, «Свобода», группы «Экономическое развитие», «Суверенная европейская Украина» и другие народные депутаты. А. Турчинов отметил, что количество депутатов в коалиции будет увеличиваться (*Зеркало недели (<http://gazeta.zn.ua>). – 2014. – 27.02*).

Голова Верховної Ради, в. о. Президента України О. Турчинов у середу, 26 лютого, провів нараду щодо питань урегулювання ситуації в Автономній Республіці Крим. На нараді були визначені шляхи стабілізації обстановки в регіоні (Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2014. – 26.02).

Голова Верховної Ради України О. Турчинов у середу зустрівся з делегацією ОБСЄ на чолі зі спеціальним представником голови ОБСЄ Т. Гульдманом.

Під час зустрічі сторони обговорили шляхи врегулювання ситуації в Україні, яку О. Турчинов охарактеризував як складну з огляду на труднощі в економіці.

Голова Верховної Ради зазначив, що нині єдиним легітимним органом влади є парламент, головним завданням якого є формування уряду народної довіри, перед яким «стоять складні задачі: припинити погіршення економічної ситуації, відновити довіру до влади та провести радикальні реформи».

У свою чергу спеціальний представник голови ОБСЄ привітав зусилля нової влади, спрямовані на стабілізацію внутрішньополітичної ситуації в Україні. За його словами, було б доцільно активізувати взаємодію влади України зі структурами ОБСЄ.

Т. Гульдман запропонував посилити співпрацю у таких сферах, як забезпечення проведення чесних і прозорих виборів; забезпечення прав людини; дотримання прав національних меншин; неупередженість роботи ЗМІ. «Це ті чотири сфери, у яких ОБСЄ готова надавати підтримку, якщо українська сторона в цьому зацікавлена», – зазначив він.

Т. Гульдман також наголосив, що ОБСЄ підтримує демократичні перетворення в Україні, які, за його словами, сприятимуть «отриманню кредиту довіри з боку міжнародного співтовариства».

О. Турчинов зазначив, що Україна буде вдячна за допомогу, і запросив спостережну місію ОБСЄ взяти участь у спостереженні за президентськими перегонами 25 травня ц. р. Крім того, він наголосив, що «виборча кампанія розпочалася, і для нас важливо, щоб це були демократичні, прозорі вибори, аби вперше люди побачили виборчі перегони без упередженості та фальсифікацій» (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 26.02*).

Голова Верховної Ради О. Турчинов у вівторок, 25 лютого, зустрівся з першим заступником державного секретаря Державного департаменту США В. Бернсом.

Під час зустрічі сторони обговорили поточну ситуацію в Україні. За словами О. Турчинова, сьогодні головний пріоритет

для парламенту, який, «по суті, лишився єдиним легітимним органом влади в країні», є відновлення виконавчої влади як в центрі, так і на місцях. «Фактично вся влада сконцентрована тут, у парламенті, але він не може безпосередньо займатись роботою виконавчої влади», – сказав О. Турчинов, додавши, що вже в четвер Верховна Рада має наміри голосувати за уряд народної довіри.

Керівник парламенту також висловив переконання, що новий уряд відновить курс на європейську інтеграцію, «який був заблокований попередньою владою», і співпрацю з Міжнародним валютним фондом.

У свою чергу В. Бернс переказав вітання українському народу від президента США Б. Обама, віце-президента Дж. Байдена й держсекретаря Державного департаменту Дж. Керрі (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2014. – 25.02).

У середу Голова Верховної Ради України, в. о. Президента України О. Турчинов провів телефонну розмову з головою Ради міністрів Республіки Польща Д. Туском.

Під час розмови сторони обговорили ситуацію, яка склалася в Україні.

О. Турчинов повідомив співрозмовнику, що одна з головних проблем, з якою зіткнулася нова влада, – практично повна відсутність центральної й місцевої влади в країні. Разом з тим, за його словами, уже завтра (27 лютого. – Ред.) новою парламентською більшістю буде сформовано уряд народної довіри, «що дасть можливість відновити легітимну владу в регіонах».

Крім того, О. Турчинов висловив сподівання, що після формування уряду буде відновлено співпрацю з МВФ та іншими міжнародними інституціями, «що сприятиме виходу України з кризи, яку ми отримали в спадщину».

У свою чергу Д. Туск висловив слова підтримки всьому українському народу й наголосив на тому, що польська сторона готова всебічно сприяти Україні на шляху змін і реформ (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2014. – 26.02).

Голова Верховної Ради України О. Турчинов у вівторок провів нараду з керівниками силових міністерств і відомств. Під час наради обговорювалися питання щодо недопущення будь-яких проявів сепаратизму й зазіхань на територіальну цілісність України (зокрема, це стосується подій, які відбувалися в АР Крим), також покарання винних у цьому.

Також були розглянуті питання, пов'язані з нормалізацією ситуації в Україні та захистом конституційних прав громадян (**Офіційний портал Верховної Ради України** (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 25.02).

Банківська система держави є стовпом і фундаментом економіки, тому відновлення довіри до українських банків, до гривні є запорукою відновлення всієї економіки й розвитку нашої країни. На цьому наголосив Голова Верховної Ради України О. Турчинов у середу, представляючи колективу Національного банку України нового голову С. Кубіва.

Голова Верховної Ради також закликав керівництво НБУ забезпечити тотальний фінансовий моніторинг. «Жодного тіньового конвертаційного центру, який працював би під дахом нової влади», – наголосив О. Турчинов.

Говорячи про формування нового уряду, Голова Верховної Ради назвав пріоритетними його завданнями подолання економічної кризи, відновлення нормальної роботи економіки, усіх соціальних програм, створення умов для розвитку нашої країни (**Офіційний портал Верховної Ради України** (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 26.02).

Председатель Верховной Рады Украины А. Турчинов заявляет, что после досрочных выборов Президента, которые должны состояться в мае 2014 г., необходимо провести выборы в парламент.

«После выборов Президента мы должны начать выборы в парламент», – заявил А. Турчинов со сцены майдана Незалеж-

ности в среду вечером. По его словам, досрочные выборы в Верховную Раду необходимы для того, «чтобы полностью обновить власть» (*Корреспондент* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 26.02).

Верховная Рада Украины внесла изменения в закон о Кабинете Министров в соответствии с Конституцией 2004 года.

За такое решение проголосовали 313 народных депутатов.

Таким образом, Кабинет Министров Украины будет сформирован согласно нормам Конституции 2004 года. Состав правительства будет формировать коалиционное большинство парламента.

Кроме того, Президент Украины больше не сможет отправить Кабмин в отставку. Уйти в отставку правительство может только после принятия парламентом резолюции недоверия, отставки Премьер-министра или его смерти (*УНН* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 27.02).

Верховна Рада України прийняла Заяву до Міжнародного кримінального суду про визнання Україною юрисдикції міжнародного кримінального суду щодо скоєння злочинів проти людяності вищими посадовими особами держави, які привели до особливо тяжких наслідків та масового вбивства українських громадян під час мирних акцій протестів у період з 21 листопада 2013 року по 22 лютого 2014 року.

«Від імені Українського народу Верховна Рада України, як єдиний орган законодавчої влади України, визнаючи юрисдикцію, звертається до Міжнародного кримінального суду з метою притягнення до кримінальної відповідальності у Міжнародному кримінальному суді вищих посадових осіб України щодо передбачених статтею 7 Римського статуту Міжнародного кримінального суду злочинів проти людяності, під час мирних акцій протестів громадян, що мали місце в Україні у період з 30 листопада 2013 року по 22 лютого 2014 року,

а саме Януковича В. Ф. – Президента України та інших посадових осіб, яких визначить прокурор Міжнародного кримінального суду.

Протягом трьох місяців в Україні правоохоронні органи за наказом вищих посадових осіб держави неправомірно застосовували заходи фізичного впливу, спеціальні засоби та зброю до учасників мирних акцій у м. Києві та інших містах України. Системними стали перевищення їх посадовими особами влади та посадових повноважень, а також вчинення інших тяжких та особливо тяжких злочинів, які привели до вбивства понад 100 громадян України та інших держав, поранення та каліцтва більше 2000 осіб, понад 500 з яких перебувають у тяжкому стані, застосування щодо мирних громадян катування (незаконного затримання та тримання роздягненими догола при температурі повітря нижче 15 градусів С, застосування водометів проти учасників мирних акцій протесту при температурі повітря нижче 10 градусів С, нанесення тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості тощо). Характерною ознакою в цей період стало викрадення та зникнення людей, насильницьке та протизаконне позбавлення їх волі, насильницький вивіз у безлюдні місця з метою катування та вбивства, безпідставне тюремне ув'язнення великої кількості людей у різних містах України, їх жорстоке побиття, протиправне знищення майна учасників мирних акцій (житла, автомобілів тощо).

Безпрецедентним стало використання владою на місцях та міліцією організованих злочинних угруповань з метою залякування та викрадення людей, катування, вбивства, знищення їх майна та інше. Як правило, переслідування людей велося за політичними мотивами (активістів опозиційних партій, громадських організацій, “Євромайдану”, “Автомайдану” та інших).

Наведене вище, як правило, приводило до спричинення сильних страждань, серйозної шкоди психічному та фізичному здоров'ю учасників мирних акцій протесту.

Беручи до уваги, що протиправні дії зазначених вищих посадових осіб містять ознаки тяжких та особливо тяжких злочинів проти людяності, які підпадають під юрисдикцію

Міжнародного кримінального суду, Верховна Рада України цією Заявою:

1. Визнає відповідно до пункту 2 статті 11 та пунктів 2, 3 статті 12 Римського статуту юрисдикцію Міжнародного кримінального суду щодо злочинів проти людяності вищими посадовими особами держави, які призвели до особливо тяжких наслідків та масового вбивства українських громадян під час мирних акцій протестів, що мали місце в Україні у період з 21 листопада 2013 року по 22 лютого 2014 року.

2. Звертається до Міжнародного кримінального суду про встановлення винних в скоєнні злочинів проти людяності, передбачених статтею 7 Римського статуту Міжнародного кримінального суду, та притягнення до кримінальної відповідальності Януковича В. Ф. – Президента України та інших посадових осіб, що видавали та виконували явно злочинні накази, які можуть бути встановлені прокурором Міжнародного кримінального суду».

Відповідний проект заяви, до якого під час обговорення було внесено поправки, зареєстровано за № 4269 (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2014. – 25.02).*

У Верховній Раді зареєстрована нова депутатська група «Соборна європейська Україна». Про її створення оголосив під час засідання віце-спікер Р. Кошулинський.

Як повідомив головуєчий, до нової групи увійшло 37 народних депутатів.

Координаторами групи оголошено позафракційних нардепів Я. Москаленка, І. Єремєєва та О. Донія (*Українська правда (<http://www.pravda.com.ua>). – 2014. – 27.02).*

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності рекомендує Верховній Раді прийняти за основу та в цілому проект закону про внесення змін до Закону України «Про застосування амністії в Україні» (щодо повної реабілітації політичних в'язнів).

На засіданні комітету 26 лютого доповідач народний депутат С. Сас зазначив, що законопроектом (реєстр. № 4271) передбачається застосування індивідуальної амністії до визначеного кола осіб, щодо яких мало місце кримінальне переслідування через їхню політичну й громадську діяльність. За його словами, метою внесення відповідних змін є усунення негативних наслідків кримінального переслідування відносно цих осіб. С. Сас також зазначив, що в законопроекті наведено список із 28 осіб, яких пропонується звільнити негайно, застосувавши до них повну індивідуальну амністію.

Члени комітету підтримали законопроект одногolosно (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 26.02).

В Верховной Раде Украины зарегистрирован проект закона № 4226-1 от 26 февраля 2014 г. по восстановлению районных советов в Киеве. Об этом сообщает УНН со ссылкой на сайт Верховной Рады. «Проект закона о внесении изменений в Закон Украины “О столице Украины – городе-герое Киев” (относительно восстановления районных советов)» зарегистрирован народными депутатами фракции «Батьківщина» Ю. Одарченко и А. Черноволенко.

На данный момент законопроект передан на рассмотрение руководству. Профильным комитетом, который будет рассматривать документ, является Комитет по вопросам государственного строительства и местного самоуправления. Законопроект также рассмотрят в Комитете по вопросам правовой политики, Комитете по вопросам бюджета, Комитете по вопросам борьбы с организованной преступностью и коррупцией и в Комитете по вопросам европейской интеграции (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 26.02).

Голова Верховної Ради Криму В. Константинов заявив, що в кримському парламенті не порушують питання про

вихід автономії зі складу України. Про це повідомляє прес-центр Верховної Ради АРК у середу.

В. Константинов назвав недостовірною поширену деякими ЗМІ інформацію про те, що в середу під час позачергового пленарного засідання парламент автономії планує прийняти радикальні рішення – аж до виходу Криму зі складу України. «У кримському парламенті не ставлять питання про вихід Криму зі складу України. Це провокація з метою дискредитувати Верховну Раду автономії, позбавити її легітимності», – заявив він.

За його словами, «ця провокація організована і підтримана макіївською командою в кримському уряді, яка заради збереження влади готова пожертвувати суспільно-політичною стабільністю на півострові». «Не піддавайтеся на провокації! У ситуації, що склалась, зберігайте спокій і виваженість у своїх вчинках», – заявив В. Константинов (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2014. – 26.02).

Парламент АРК потребує референдум о розширенні повномочий Крима.

Президиум Верховной Рады Крима выступил с обращением к жителям Крима в связи с последними событиями в стране.

В заявлении утверждается, что «в результате неконституционного захвата власти в Украине радикальными националистами мир и спокойствие в Криму поставлено под угрозу».

«Вчерашнее столкновение у здания крымского парламента, приведшее к кровопролитию и человеческим жертвам – это результат разгула политического экстремизма и насилия, захлестнувшего страну. Украина скатывается к полнейшему хаосу, анархии и экономической катастрофе. В этих условиях Верховная Рада Крима как высший представительный орган власти в Криму принимает на себя всю ответственность за судьбу Крима. Следуя основополагающим канонам демократии, президиум крымского парламента считает единственным возможным путем выхода из сложившейся ситуации применение принципов прямого народовластия.

Убеждены, что только проведение референдума по вопросу усовершенствования статуса автономии и расширения ее полномочий позволит жителям Крыма самим без внешнего давления и диктата определить будущее автономии», – говорится в обращении.

Президиум обратился к депутатам парламента независимо от национальности и политической принадлежности с призывом «проявить готовность пожертвовать личными амбициями ради принятия судьбоносных для всех жителей полуострова решений».

Как сообщало агентство е-Крым, минувшей ночью здания Совета министров в Верховной Рады Крыма были захвачены группами неизвестных вооруженных лиц. Они назвали себя «представителями самообороны русскоязычных граждан Крыма». Руководство Совет министров и Верховной Рады Крыма приступило к переговорам с вооруженными лицами по вопросу проведения сессии Верховной Рады. Прокуратура квалифицировала захват зданий как террористический акт (*е-Крым* (<http://www.e-crimea.info/news/parlament-potreboval-referendum-o-rasshirenii-polnomochiy-kryma>)). – 2014. – 27.02).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

В среду, 26 февраля, и. о. Президента Украины А. Турчинов принял на себя обязанности верховного главнокомандующего Вооруженных сил Украины.

Об этом говорится в указе, опубликованном на официальном сайте главы государства. Указ подписан в среду, 26 февраля.

Согласно документу, в соответствии с п. 17 ч. 1 ст. 106 и ст. 112 Конституции Украины А. Турчинов принимает на себя с этого дня обязанности Верховного главнокомандующего Вооруженных сил Украины, говорится в документе (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>)). – 2014. – 26.02).

Виконуючий обов'язки Президента О. Турчинов підписав закони, зокрема про реабілітацію усіх учасників мирних зібрань під час «майдану». Про це повідомляє сайт в. о. Президента. Виконуючий обов'язки Президента, Голова Верховної Ради О. Турчинов підписав Закон України «Про недопущення переслідування та покарання осіб з приводу подій, які мали місце під час проведення мирних зібрань, та визнання такими, що втратили чинність, деяких законів України».

Крім того, він підписав Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо імплементації до національного законодавства положень статті 19 Конвенції ООН проти корупції» (*Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2014. – 26.02.*)

Виконуючий обов'язки Президента України, Голова Верховної Ради України О. Турчинов підписав Указ № 148/2014 про тимчасове виконання повноважень глави Адміністрації Президента України О. Рафальським, передає УНН.

«Відповідно до статті 112 Конституції України постановляю: заступнику глави Адміністрації Президента України Рафальському Олегу Олексійовичу тимчасово виконувати повноваження глави Адміністрації Президента України», – ідеться в тексті документа.

Водночас О. Турчинов підписав Указ № 149/2014, яким доручив Г. Берадзе тимчасово виконувати обов'язки керівника Державного управління справами. «Відповідно до статті 112 Конституції України постановляю: заступнику керівника Державного управління справами Берадзе Георгію Риносіївичу тимчасово виконувати обов'язки керівника Державного управління справами», – ідеться в Указі.

Нагадаємо, прес-служба глави держави оприлюднила підписаний в. о. Президента указ про звільнення А. Ключова з посади глави Адміністрації Президента України. Також у Державному управлінні справами звільнили очільників

управління *(Українські Національні Новини*
(<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 26.02).

Исполняющий обязанности Президента Украины А. Турчинов заявил о намерении уйти в отставку после нормализации ситуации в стране.

«Как только в течение месяца мы сможем нормализовать ситуацию, восстановит власть, то я уйду в отставку как человек, который выполнил свой долг», – заявил А. Турчинов 26 февраля, выступая со сцены на майдане Незалежности.

А. Турчинов выразил мнение, что техническое правительство Украины, состав которого должен быть утвержден 27 февраля на заседании Верховной Рады, через несколько месяцев «сгорит» из-за вынужденных непопулярных решений. «Новое правительство вынуждено будет принимать непопулярные решения, поэтому не исключено, что через несколько месяцев оно “сгорит”», – сказал А. Турчинов. При этом он отметил, что техническому Кабинету Министров «понадобится несколько месяцев, чтобы стабилизировать ситуацию в стране».

Вечером 26 февраля и. о. Президента подписал указы об освобождении от должности начальника Главного управления разведки минобороны страны, председателя Службы внешней разведки Украины, председателя Службы безопасности Украины, руководителя Антитеррористического центра при Службе безопасности Украины, начальника департамента контрразведки СБУ. Информация об этом была опубликована на сайте и. о. Президента *(Українські Національні Новини*
(<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 26.02).

В. о. Президента, в.о. Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України О. Турчинов попередив керівництво Чорноморського флоту Російської Федерації про наслідки «військової агресії» в Криму, повідомляє УНН.

«Звернувся до РФ щодо дотримання угод щодо розміщення військових в межах Криму. Звертаюсь до військових керівників ЧФ РФ з вимогою: всі військові повинні перебува-

ти в межах територій, які окреслені підписаною угодою. Будь які пересування військових, тим паче зі зброєю, за межами цих територій буде розцінено як військова агресія», – наголосив О. Турчинов з приводу останній подій в Криму.

За його словами, «сьогодні біля 5.00 злочинці у камуфляжі з автоматичною зброєю, гранатометами та вибухівкою захопили парламент та Кабмін АР Крим».

«Я дав доручення силовим структурам вжити всіх заходів для захисту громадян, покарання злочинців та забезпечити деблокування. Звертаюсь з проханням зберігати спокій, захищати адмінбудівлі від провокаторів», – наголосив він.

За його словами, спроби захоплення адмінбудівель в країні буде розцінено «як злочин проти Української держави з усіма наслідками, які мають бути» (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 27.02).

Правительство и Национальный банк Украины намерены провести конференцию и обнародовать антикризисную программу в четверг-пятницу, сообщил в среду, 26 февраля, глава НБУ С. Кубив в ходе его официального представления в Нацбанке.

«Центральный банк предпринимает меры, целью которых является остановить отток капитала из Украины», – сказал С. Кубив.

По его словам, Украина рассчитывает на помощь со стороны Международного валютного фонда, миссия которого ожидается в Украине в ближайшее время.

Также глава Нацбанка сообщил, что в ближайшие дни планируется проведение широкой дискуссии с банкирами по «аварийному плану». При этом С. Кубив пообещал, что Нацбанк предпримет все необходимые усилия, чтобы избежать потерь вкладчиков в сложившейся ситуации.

Исполняющий обязанности Президента Украины А. Турчинов, представивший нового главу Нацбанка, отметил, что на центральный банк возложена задача по стабилизации банковской системы и курса национальной валюты. По его словам,

имеющийся план действий должен восстановить стабильную работу банковской системы без потерь для вкладчиков (*Korrespondent.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 26.02).

Заява МЗС України.

«У зв'язку із заявою Міністерства закордонних справ Російської Федерації від 24 лютого 2014 року Міністерство закордонних справ України вважає важливим наголосити на такому.

Гостра суспільно-політична криза, що супроводжувалась насильством з боку режиму, вимагала швидких та ефективних дій з метою її подолання. На це була спрямована Угода про врегулювання кризи в Україні, підписана 21 лютого 2014 року. Разом з тим фактичне самоусунення колишнього керівництва держави від виконання своїх повноважень створило перешкоди для належної реалізації досягнутих домовленостей.

Водночас Верховна Рада України, як єдиний законодавчий орган і легітимний інститут влади, взяла на себе відповідальність за нормалізацію ситуації в державі, ухвалила рішення щодо забезпечення виконання більшості положень зазначеної Угоди. Зокрема, прийнято рішення про повернення до Конституції 2004 року, на 25 травня 2014 року призначено проведення позачергових президентських виборів, триває процес формування уряду національної єдності. Ключові рішення Верховної Ради України, спрямовані на нормалізацію ситуації, прийняті конституційною більшістю народних депутатів України, які представляють усі політичні парламентські сили.

Легітимність рішень, ухвалених Верховною Радою України, вже отримала визнання з боку багатьох міжнародних партнерів нашої держави.

На сьогодні у Києві та інших містах України відновлено громадський спокій та правопорядок. З цією метою правоохоронні органи держави, базуючись на принципах відкритості та толерантності, налагодили ефективну взаємодію з представниками місцевих громад. У рамках відновлення

національної єдності пріоритетна увага надається врахуванню інтересів громадян України з усіх регіонів, недопущенню порушень їхніх законних прав.

Таким чином, вживаються всі необхідні заходи для виведення держави з нинішньої кризи та стабілізації ситуації в суспільстві.

Твердження, що містяться у Заяві МЗС РФ щодо загроз громадянським правам, зокрема представників національних меншин та релігійних конфесій, є неправдивими і не спираються на доведені факти. Цілком упередженими і не відповідними дійсності є звинувачення щодо “терористичних методів придушення незгодних” та поширення “неонацистської ідеології” з боку політичних сил, що здобули підтримку більшості громадян на парламентських виборах 2012 року і нині перебирають на себе відповідальність за ситуацію в країні.

На нинішньому етапі Україна особливо зацікавлена в підтримці міжнародним співтовариством зусиль, спрямованих на забезпечення економічної стабілізації та попередження можливих загроз територіальній цілісності та суверенітету держави. Особливі очікування в цьому зв'язку покладаються на держав-гарантів територіальної цілісності та політичної незалежності України відповідно до Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (Будапештського меморандуму).

У цьому контексті в Україні надають важливого значення заяві міністра закордонних справ Російської Федерації як однієї зі сторін Будапештського меморандуму про неприпустимість зовнішнього втручання у внутрішні справи України та важливість створення умов для розвитку України як частини загальноєвропейської родини.

З нашого боку підтверджуємо відданість українсько-російським відносинам на новій, справді рівноправній і добросусідській основі, на чому було особливо наголошено у зверненні до українського народу виконуючого обов'язки Президента України, Голови Верховної Ради України О. В. Турчинова. Відразу після завершення формування

нового уряду України українська сторона буде готова до відновлення повномасштабного двостороннього діалогу в рамках інституцій Українсько-російської міждержавної комісії» (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2014. – 26.02).

25 лютого в. о. міністра фінансів України Ю. Колобов провів зустріч із представниками Міністерства фінансів США Д. Сінгхом та Е. Беррі, а також старшим директором з питань міжнародної економіки Ради національної безпеки США Р. Макфаркуаром.

Під час зустрічі Ю. Колобов наголосив, що в ці важкі часи випробувань для України Міністерство фінансів не припиняло своєї роботи й продовжує працювати в цілодобовому режимі задля виконання своїх завдань. Сьогодні безперервна робота міністерства спрямована на дотримання графіка щодо виконання як внутрішніх, так і зовнішніх платіжних зобов'язань України. Він також поінформував про те, що спостерігаються позитивні реакції ринків на заяви представників фінансових установ США та країн-членів ЄС про готовність надати фінансову допомогу Україні.

У свою чергу Р. Макфаркуар позитивно оцінив роботу Міністерства фінансів України щодо забезпечення виконання покладених на нього завдань у складних для України умовах. На його думку, початок діалогу з МВФ та іншими міжнародними організаціями створить необхідні умови для спокійного виходу України на зовнішні фінансові ринки.

Виконуючий обов'язки міністра фінансів України Ю. Колобов висловив вдячність за довіру й підтримку з боку США й запевнив про готовність Міністерства фінансів України до якнайшвидшого запровадження необхідних реформ з метою збереження й дотримання статусу відповідального та надійного платника за боргами (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2014. – 26.02).

Тимчасово в. о. міністра внутрішніх справ А. Аваков заявляє, що ДАІ і внутрішні війська будуть реформовані. Про це він заявив на брифінгу в середу.

«У нас було багато зустрічей, присвячених різним актуальним питанням, в тому числі про перетворення Внутрішніх військ у Національну гвардію, – сказав А. Аваков. – У тому числі перетворення нинішньої системи ДАІ в зовсім іншу систему автоінспекції на чолі з Громадською радою, у якій у тому числі буде брати участь рух “Автомайдан”», – додав він.

«Це все буде предметом великих дискусій, не чекайте від мене, що я за три дні створюю вам повний концепт», – додав А. Аваков (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*. – 2014. – 26.02).

Генпрокуратура оголосила В. Януковичу, А. Ключеву, В. Пшонці, В. Захарченку, О. Якименку й С. Шуляку про підозру у вмісному вбивстві. Про це повідомляється на сайті відомства.

У ГПУ інформують, що 25 лютого 2014 р. Головне слідче управління Генеральної прокуратури відкрило кримінальне провадження «за фактами організації вчинення умисних вбивств під час проведення масових заходів на майдані Незалежності у Києві в період з листопада 2013 р. по лютий 2014 р.».

Провадження ведеться за ч. 2 ст. 115 КК України («Умисне вбивство») і карається позбавленням волі від 10 до 15 років або довічним позбавленням волі. «В. Януковичу, А. Ключеву, В. Пшонці, В. Захарченку, О. Якименку, С. Шуляку та іншим особам оголошено про підозру», – повідомили в ГПУ, додавши, що кваліфікація злочинів наразі не остаточна.

У рамках розпочатого провадження співробітники ГПУ обшукали приміщення Адміністрації Президента, РНБО, Нацбанку та колишню резиденцію В. Януковича «Межигір'я». «У рамках цього провадження буде дана правова оцінка діям колишніх керівників органів прокуратури, які звільнилися або були звільнені із займаних посад», – підкреслили в прокуратурі (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*. – 2014. – 26.02).

Виконуючий обов'язки Генпрокурора О. Махніцький на брифінгу в Києві повідомив, що экс-президент України

В. Янукович та экс-глава МВС В. Захарченко оголошені в міжнародний розшук, передає УНН (Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 26.02).

Украинские силовики отказались от активных действий по поиску в Крыму В. Януковича во избежание провоцирования столкновений. Об этом сообщил на брифинге в среду и. о. главы МВД А. Аваков, передает «РИА Новости».

«Когда мы были в Крыму и практически были в Севастополе, мы не стали продолжать жесткие действия в отношении В. Януковича, до конца идти по всем ситуациям поиска, поскольку понимали, что это – попытка провокации силового конфликта. Мы приняли решение, что для нас судьба Крыма и Севастополя важнее ситуации с Януковичем, у которого все равно один путь, ему вряд ли удастся скрыться», – сказал А. Аваков.

Напомним, ранее А. Аваков сообщал, что после неудачной попытки покинуть страну 22 февраля В. Янукович отбыл в Крым, где остановился в одном из частных санаториев. Узнав, что туда направляются А. Аваков и глава СБУ В. Наливайченко, он поспешил скрыться в неизвестном направлении, отключив все виды связи (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2014. – 26.02).

Спецпідрозділ Міністерства внутрішніх справ «Беркут» ліквідовано. Про це в. о. міністра внутрішніх справ А. Аваков написав у своєму блозі на «Українській правді».

«Підписав Наказ № 144 від 25 лютого 2014 року “Про ліквідацію спеціальних підрозділів міліції громадської безпеки “Беркут”», – повідомив він.

Як відомо, розформування спецпідрозділу «Беркут», який виставили проти протестувальників, було однією з вимог Євромайдану (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2014. – 26.02).

В Генеральной прокуратуре Украины уволены ряд заместителей Генерального прокурора Украины. Об этом заявил и. о. Генерального прокурора Украины О. Махницкий в ходе совещания с личным составом.

О. Махницкий сообщил, что с занимаемых должностей уволен первый заместитель Генпрокурора В. Билоус в связи с переводом в Академию прокуратуры, замгенпрокурора Р. Андреев в связи с выходом на пенсию, а также замгенпрокурора Л. Фролова по собственному желанию. Кроме того, произошло увольнение и назначение ряда начальников управлений. Вместе с этим О. Махницкий представил нового первого заместителя Генпрокурора Украины Н. Голомшу и заместителя Генпрокурора Н. Банчука.

Генеральная прокуратура Украины также уволила прокурора Киева Н. Бескишко и прокурора Харьковской области Г. Тюрина (*Електронні Вісті (<http://elvisti.com>).* – 2014. – 26.02).

Все участники «Самообороны» Майдана снимут маски и избавятся от оружия, заявил новоназначенный заместитель министра внутренних дел Н. Величкович, который до этого был заместителем координатора «Самообороны», нардепа из фракции «Батьківщина» А. Парубия. Об этом он сказал на пресс-конференции, передает «РБК-Украина».

«Вчера было принято решение (на совещании “Самообороны”), что все участники “Самообороны” снимают маски. Также они должны быть без оружия», – заявил он.

Перед этим заявлением и. о. министра внутренних дел А. Аваков представил Н. Величковича как своего заместителя.

А. Аваков отметил, что МВД пополнит свои ряды активистами «Самообороны», которые себя хорошо зарекомендовали (*Левый берег (<http://lb.ua>).* – 2014. – 26.02).

Министерство внутренних дел усилило охрану складов с боеприпасами и разрешило применять огнестрельное оружие при попытке нападения на эти объекты, сообщил и. о. главы ведомства А. Аваков на пресс-конференции в среду, 26 февраля.

«Мной отдана соответствующая команда, и уже второй день охранные войска в полном вооружении несут службу и, в случае нападения на склады, оно (оружие. – Ред.) будет применяться», – подчеркнул А. Аваков (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 26.02).

ПОЛІТИКА

Европейский комиссар по вопросам расширения и европейской политики соседства Ш. Фюле призывает к проведению справедливого, «без мести» расследования событий в Украине в соответствии с Европейской конвенцией по правам человека. Выступая в среду, 26 лютого, в Страсбурге в рамках пленарного заседания Европейского парламента, в ходе которого обсуждалась ситуация в Украине, Ш. Фюле сказал: «Те, кто нарушил основные права, должны быть привлечены к ответственности. Правосудие должно быть справедливым и без мести, в полном соответствии с Европейской конвенцией по правам человека и прецедентного права Европейского суда по правам человека».

Ранее в среду экс-глава Администрации Президента А. Ключев призвал лидеров Европейского Союза и международного сообщества стать гарантом объективного, прозрачного и непредвзятого расследования событий в Украине, которые привели к человеческим жертвам (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 26.02).

27 лютого Європарламент прийме резолюцію по Україні, яка може включати й рекомендації про надання Києву фінансової допомоги.

Голова Комітету парламентської співпраці ЄС – Росія німецький депутат К. Флекенштайн сказав журналісту «Комерсант-Україна», що новій владі буде важко домогтися фінансової допомоги у світі, якщо в неї увійдуть радикальні сили. За його словами, «важливо, щоб перехідний уряд якнайшвидше виконав основні вимоги Майдану». «Ми чекаємо, що в найкоротший термін вони проведуть демократичні вибори й приймуть нову Конституцію. Україні потрібні легітимні уряд і парламент, куди увійдуть представники всіх політичних сил», – сказав К. Флекенштайн.

Він вважає, що «в нинішньому стані Україні буде вкрай важко знайти міжнародних кредиторів – потрібні серйозні економічні реформи, однією лише консолідацією бюджету не відбудешся, потрібен тривалий процес модернізації економіки, створення робочих місць і заохочення інновацій». «Ми не пред'являємо Україні вимог, яких не пред'являли б позичальникам усередині Євросоюзу», – додав європарламентар.

На зауваження, що в Росії стурбовані «посиленням в Україні радикалів і зростанням антиросійських настроїв», К. Флекенштайн заявив: «Цим стурбовані не тільки в Москві». «Євросоюз не підтримує сили на кшталт “Правого сектору”. Як європарламентар від Німеччини я відчуваю особливу відповідальність за те, щоб не допустити приходу до влади правоекстремістських партій», – наголосив він.

«Урядовій коаліції, якщо в неї увійдуть радикальні сили, буде важко домогтися довіри міжнародних партнерів, необхідної для отримання фінансової допомоги. Тертя в Україні в цьому випадку можуть виникнути не лише з Росією, а й з Європейським Союзом», – заявив К. Флекенштайн.

Зазначимо, що К. Флекенштайн є членом Соціал-демократичної партії Німеччини, співголовою Комітету парламентської співпраці ЄС – Росія (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 26.02).

Европейские чиновники пообещали, что выделят Украине 25 млрд евро в качестве помощи. Такое заявление

в рамках саммита министров финансов и глав центробанков стран G20 сделал еврокомиссар по финансам О. Рен (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2014. – 26.02).

Группа экспертов США прибыла в Украину для консультаций относительно немедленных экономических реформ, сообщил первый заместитель госсекретаря США У. Бернс.

«Меня в Киеве сопровождает команда экономических специалистов из Министерства финансов США и Белого дома. И после моего отъезда сегодня они останутся здесь для продолжения наших консультаций», – цитирует слова У. Бернса пресс-служба Посольства США.

По его словам, сейчас очень важно, чтобы украинский парламент сформировал многопартийное техническое правительство, которое бы представляло все регионы Украины. «Как только это правительство сформируется, мы и наши международные партнеры могут начать осуществлять немедленные шаги, чтобы помочь Украине экономически и осуществить реформы, необходимые для восстановления политического и экономического здоровья Украины», – подчеркнул представитель госдепа США (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2014. – 26.02).

Банки США будут отслеживать деньги В. Януковича и его семьи.

Американским банкам поручено следить за движением средств на счетах, которые могут быть связаны с экс-президентом Украины В. Януковичем и его окружением. Об этом сказано в материалах подразделения Минфина США FinCEN, которое занимается борьбой с отмыванием средств и с финансированием терроризма.

«FinCEN призывает отслеживать транзакции, которые могут быть связаны с незаконным присвоением или переводом государственных активов, доходами от взяточничества, другими незаконными платежами или иными доходами от

коррупційної діяльності», – говориться в повідомленні. Напамини, раніше США ввели візові санкції в відношенні двох десятків українських чиновників, причастних к насилью в країні. Також о наміренні ввести обмежувальні заходи в відношенні оточення В. Януковича заявив Євросоюз (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2014. – 26.02).

Верховний головнокомандувач, президент РФ В. Путін наказав провести перевірку боєготовності сил Західного й Центрального військових округів. Про це повідомив міністр оборони РФ С. Шойгу на нараді в Мінборони країни, передає УНН.

«Відповідно до розпорядження президента Російської Федерації сьогодні (26 лютого. – Ред.) о 14:00 раптово підняті по тривозі війська Західного військового округу, а також з'єднання та військові частини, що дислокуються на її території, друга армія Центрального військового округу, командування Повітряно-космічної оборони, Повітряно-десантних військ, дальньої і військово-транспортної авіації», – повідомив С. Шойгу.

Глава Мінборони зазначив, що «верховним головнокомандувачем поставлені завдання перевірки здатності військ до дій при вирішенні кризових ситуацій, що становлять загрозу військовій безпеці країни, а також антитерористичного, санітарно-епідеміологічного й техногенного характеру». «Перевірку передбачається провести в період з 26 лютого по 3 березня в два етапи», – додав С. Шойгу (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 26.02).

Раптова перевірка Збройних сил Російської Федерації, яка проводиться в середу за наказом президента В. Путіна, ніяк не пов'язана з подіями в Україні. Про це заявив журналістам міністр оборони РФ С. Шойгу, передає ІТАР-ТАСС.

Відповідаючи на питання, як перевірка військ Західного військового округу стосується українських подій, С. Шойгу підкреслив, що, «за великим рахунком, ніяк». «Ми жодним чином не пов'язуємо ці речі. Ці навчання відбуватимуться

в тому числі й біля кордонів Росії з іншими державами. Сюди може потрапити й Україна», – заявив він.

За словами міністра, усього в перевірці буде задіяно 110 тис. військовослужбовців з різних видів родів військ та органів військового управління. «Буде задіяно 90 літаків, понад 110 вертольотів, до 880 танків, понад 1200 од. військової техніки, до 80 кораблів і суден», – розповів С. Шойгу.

Основне завдання перевірки, зазначив він, – відпрацювання міжвидової взаємодії на різних театрах військових дій (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*. – 2014. – 26.02).

Росія не звільнить бази Чорноморського флоту в Севастополі. Про це під час відеомосту сказав російський політолог С. Міхеєв, передає кореспондент УНН.

Він зазначив, що намагання з боку нового керівництва України висувати Росії будь-які ультиматуми призведе до повного краху. «Росія не буде звільняти базу Чорноморського флоту, навіть якщо ми отримаємо з Києва 150 папірців з цього приводу і 200 заяв Яроша або когось іншого», – сказав експерт.

Нагадаємо, 21 квітня 2010 р. в Харкові було підписано Угоду між Україною і Російською Федерацією з питань перебування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України, згідно з якою термін перебування Чорноморського флоту Російської Федерації в Севастополі продовжено з 2017 до 2042 р. з автоматичним продовженням на п'ять років, якщо будь-яка сторона не висловить заперечення, і встановлена орендна плата (*Українські Національні Новини (http://www.unn.com.ua)*. – 2014. – 26.02).

Россия и ЕС обеспокоены отменой в Украине закона о региональном статусе языков. Об этом сообщил министр иностранных дел России С. Лавров на совместной пресс-конференции с главой МИД Люксембурга Ж. Ассельборном в Москве, сообщает УНН со ссылкой на российские СМИ.

«Нас очень беспокоит многое из того, что сейчас решают в Верховной Раде. Одним из первых законов, который был принят, стал закон, отменяющий закон о языках», – заявил С. Лавров.

В свою очередь Ж. Ассельборн отметил, что СМИ в демократической стране должны быть свободными и должно быть уважение к языкам, на которых говорят народы, населяющие каждую страну. «Я согласен с теми, кто говорит, что принятый закон о языках в Украине – это закон в ложном направлении», – подчеркнул он (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 25.02).

Румыния официально раскритиковала отмену языкового закона в Украине.

Официальный Бухарест раскритиковал отмену в Украине закона о региональном статусе языков. В сообщении Министерства иностранных дел Румынии говорится, что Киев должен «сохранить уровень защиты национальных меньшинств, чтобы остаться приверженным своему европейскому пути», передает УНН со ссылкой на заявление МИД Румынии.

МИД указывает, что внимательно следит за тем, какие решения принимают новые власти в Киеве, «в особенности касающиеся пересмотра нормативных рамок через отмену или аннулирование законов, принятых в предыдущий период».

Бухарест призывает сохранить на должном уровне защиту меньшинств, «в том числе лингвистических прав, обретенных, как эффект от принятия закона в 2012 г. и отозванного 23 февраля 2014 г.» (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 25.02).

В. Янукович выступил с обращением к гражданам Украины, в котором заявил, что считает себя законным Президентом Украинского государства.

«Я, Виктор Федорович Янукович, обращаюсь к народу Украины. По-прежнему считаю себя законным главой

Украинского государства, избранным на основе свободного волеизъявления украинских граждан», – говорится в заявлении В. Януковича, поступившем в «Интерфакс» в четверг.

Напомним, Верховная Рада 22 февраля приняла постановление об отстранении В. Януковича от должности Президента Украины и назначила на 25 мая президентские выборы. Местонахождение В. Януковича до сих пор неизвестно. В среду его объявили в международный розыск (*Главком* (<http://glavcom.ua/news/188448.html>). – 2014. – 27.02).

Близько 2-3 тис. мітингувальників оточили будівлю Верховної Ради України. Про це повідомляє кореспондент УНН.

Мітингувальники принесли із собою шини і «коктейлі Молотова». Біля входу для депутатів у парламент мітингувальники створили так званій «коридор ганьби» і пропускають нардепів за посвідченнями.

Присутні тримають в руках українські прапори і плакати із вимогами до народних депутатів. Серед своїх вимог вони відзначають необхідність якнайшвидше провести люстрацію чиновників та зробити прозорою систему прийому чиновників та їх підзвітності народу (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 27.02).

В Києве 26 февраля началась всеукраинская конференция евромайданов. По мнению участников конференции, необходимость проведения сборов обусловлена рядом политических рисков, свойственным постреволюционному периоду. В конференции принимает участие 33 делегата от 23 евромайданов со всей Украины. Делегаты обсуждают повестку дня. Об этом сообщает «РБК-Украина» (*Електронні Вісті* (<http://elvisti.com>). – 2014. – 26.02).

Активисты Евромайдана и общественные деятели предлагают создать отдельные общественные советы,

которые будут контролировать деятельность Верховной Рады Украины, правоохранительных органов и судов. Этот пункт внесен в резолюцию о текущей политической ситуации в Украине, принятой 26 февраля на Всеукраинской конференции евромайданов, передает УНН.

Делегаты этой конференции поддержали идею создания трех общественных советов, которые будут мониторить и осуществлять контроль за работой украинского парламента, органов правоохранительной системы и судов.

«Евромайдановцы» убеждены, что сейчас органы власти нуждаются в жестком контроле. Ведь сегодня, по словам одного из общественных активистов и писателя Д. Капранова, в Украине вырисовались две опасные тенденции.

«Первое – это дерибан должностей в стиле 2005 г. И второе – “майданная дипломатия”, то есть мы видим, что на должности назначают людей, которые принимали активное участие в “майданном” движении. Это опасно тем, что к власти может прийти много непрофессионалов», – отметил Д. Капранов.

Кроме того, на конференции делегаты в рамках резолюции приняли решение добиваться перевыборов в Верховную Раду Украины и внесения изменений в законодательство о выборах и состава ЦИК (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 26.02).

«Самооборона Майдана» призывает правоохранителей вернуться к исполнению своих обязанностей на улицах городов. Штаб активистов также отмечает, что они не намерены стать милицией или армией. Соответствующее заявление сделал заместитель координатора штаба «Самообороны Майдана» В. Рожко на пресс-конференции, передает корреспондент УНН.

«В целом, миссия “Самообороны” в том, чтобы не стать милицией, не стать вооруженными силами. Миссия самообороны – это обеспечить порядок, безопасность и защиту людей во время перехода, очень быстрого свержения режима и строительство нового государства», – заявил В. Рожко.

По словам представителя «Самооборони», правоохоронители опасаются сейчас выполнять свои профессиональные функции из-за давления со стороны населения (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 26.02).

Активісти Євромайдану готують звернення до в. о. Президента О. Турчинова щодо невідкладного проведення кадрової ротації серед голів обласних державних адміністрацій. Таке рішення ухвалили в рамках проекту резолюції про поточну ситуацію в Україні. Документ склали та обговорили на Всеукраїнській конференції Євромайданів, передає УНН.

Ще одним пунктом ухваленої резолюції стало звернення до Генерального прокурора України О. Махніцького з проханням «невідкладно здійснити ротацію кадрів в обласних прокуратурах» (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 26.02).

26 лютого в Києві невідомі захопили Оболонську й Печерську прокуратури.

У приміщенні прокуратури Оболонського району Києва невідомі, імовірно бійці «Правого сектору», утримують співробітників. Про це УНН повідомив телефоном один зі співробітників прокуратури. За його словами бійці з битами зайшли до приміщення районної прокуратури. Вони заблокували вхід – нікого не впускають і не випускають з будівлі. Наразі особи, які захопили приміщення, не можуть чітко сформулювати вимоги.

Печерську прокуратуру сьогодні разом з міліцією відвідали бійці з битами. Наразі УНН достеменно не відомо, чи вони залишили приміщення прокуратури.

У прес-службі Генеральної прокуратури ці події не коментують.

Нагадаємо, «Правий сектор» називають рушійною силою протистоянь з правоохоронцями протягом акцій протесту

Євромайдану. Раніше у ЗМІ, з посиланням на керівників «Правого сектору» повідомлялося, що організація створена на основі ряду націоналістичних організацій, зокрема «Тризуб», «Білий молот», УНА-УНСО та ін. Водночас за повідомленням ЗМІ, «Правий сектор» входить до Самооборони Євромайдану (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 26.02).

Лідер партії «Братство» Д. Корчинський вважає, що скласти зброю ще не час, оскільки революція ще не завершилась у повній мірі. Про це він сказав у коментарі УНН.

«І якщо Верховна Рада своїм рішенням вирішила її (революцію. – Ред.) закінчити, то це з їх боку не дуже розумно», – сказав Д. Корчинський (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 26.02).

Командир отряда спецназначения «Омега» ВВ МВД А. Стрельченко заявил, что бойцы спецподразделения не стреляли по активистам Евромайдана. А. Стрельченко уверен, что присутствовала третья сторона конфликта.

«Мы никого не убивали, – заявил командир отряда спецназначения “Омега” ВВ МВД А. Стрельченко. – 20 февраля я получил приказ от командира Шуляка выдвинуть подразделения для усиления охраны АП, ВР и Кабмина. Он сказал, что стреляют с двух сторон – по правоохранителям и активистам. На Банковой мы заняли самую горячую точку на пересечении Институтской и Ольгинской. Было это после 11 часов, когда основная стрельба закончилась. Нам разрешили стрелять только по активистам, применявшим огнестрел. Да и то – по конечностям», сообщает газета «Вести».

При этом, как говорит А. Стрельченко, «Омега» не выпустила ни одной пули.

По мнению А. Стрельченко, их пытались втянуть в перестрелку, а огонь по силовикам вели из разнокалиберного оружия: «Видели пули винтовки типа “сайган”. В правоохранительных

органах України її не використовують» (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2014. – 26.02).

Екс-омбудсмен Н. Карпачева заявляє, що з офіса нинішнього уповноваженого Верховної Ради по правах людини В. Лутковської намагались вивезти документи та оргтехніку. Сотрудники – нинішні та колишні – офіса намагались цьому перешкодити, заявила в ексклюзивному коментарі LB.ua Н. Карпачева. «Сьогодні вранці мені зателефонували парні з Майдана та сказали, що їм стало відомо, що з офіса омбудсмана в ці хвилини вивозять документи, комп'ютерну техніку та мебелі вантажним автомобілем Mercedes. Вони сказали, що піднімають одну з своїх сотень та будуть виходити на офіс», – зазначила екс-омбудсмен.

Згадаємо також, як повідомляє «ЛІГАБізнесІнформ», кілька осіб з «Самооборони Майдана» дійсно прийшли в офіс В. Лутковської, щоб перевірити інформацію про можливий вивіз документів та повідомили, що ніхто нічого не вивозить, нічого підозріливого не виявлено.

В свою чергу В. Лутковська 26 лютого заявила LB.ua, що її офіс намагались заблокувати троє соратників Н. Карпачевої (*Лівий берег* (<http://lb.ua>). – 2014. – 26.02).

Представники кримських татар зібрались під Верховною Радою АР Крим з антисепаратистськими закликами. Відбуваються сутички з прихильниками проросійських організацій, передає кореспондент УНН.

На площі зібралось близько 30 тис. осіб, які тримають у руках прапори меджлісу та скандують: «Банду геть», «Крим – це Україна». Митингувальників стримують правоохоронці, вишикувавшись між ними та будівлею ВР ланцюгом. Прихильників проросійських організацій намагається стримувати від конфлікту депутат кримського парламенту від партії «Русское единство» С. Аксьонов. Він зустрічався з представниками

меджлісу, щоб не було сутичок між сторонами. Між протествальниками обох сторін постійно виникають сутички. Прихильники проросійських організацій та прихильники меджлісу постійно намагаються один одного перекрикувати.

Як відомо, 26 лютого від ранку кілька тисяч татар зібралися під ВР Криму і мітингують проти сепаратизму. Додамо, 26 лютого до розгляду на позачерговій сесії Верховної Ради Криму було заплановано два питання: «Про соціально – політичну ситуацію» і звіт Ради міністрів АРК про діяльність за 2013 р. (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 26.02).

Учасники акції протесту під стінами кримської Верховної Ради розійшлися по домівках, але обіцяють створювати загони самооборони для захисту від провокацій та насильства. До цього закликав глава меджлісу Р. Чубаров, виступаючи під стінами парламенту.

Активістів закликають об'єднуватися з росіянами, українцями та людьми інших національностей, щоб не допустити провокацій та захистити церкви, мечеті, синагоги та всі важливі об'єкти.

«Коли повернетеся додому, йдіть до своїх сусідів, росіян, українців, людей інших національностей... Просіть загони самооборони, разом охороняйте церкви та мечеті, разом дивіться за кладовищами, разом облаштовуйте школи», – закликав Р. Чубаров.

Сам парламент автономії так і не зміг відкрити своє скликане на середу засідання, оскільки не зміг зібрати кворум, і переніс відкриття.

Водночас повідомляється, що севастопольський прокурор міста І. Пілат пішов у відставку (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2014. – 26.02).

Сьогодні, 27 лютого під ранок озброєний автоматичною зброєю і кулеметами загін невідомих осіб захопив будівлю

ВР Криму в Сімферополі. По тривозі підняті війська внутрішніх військ і весь склад міліції. Про це повідомив в.о. міністра МВС А. Аваков, передає УНН.

«Для недопущення кровопролиття серед цивільного населення, задіяно оточення навколо кварталу, де розташована ВР Криму. Прийняті ще ряд заходів реагування щодо протидії розвитку екстремістських дій, недопущення розвитку ситуації в збройне зіткнення в центрі міста. Провокатори на марші. Час холодної голови, консолідації здорових сил і точних дій», - зазначив А. Аваков.

Нагадаємо, глава Меджлісу Р. Чубаров на своїй сторінці у соцмережі Facebook написав, що озброєні люди в уніформі захопили приміщення Верховної Ради Криму.

Наразі правоохоронці оточили будівлі Ради міністрів та парламенту Криму, які вночі були захоплені невідомими особами.

За повідомленням, станом на 9 годин ранку площа перед будівлею парламенту оточена міліцією. Також у центрі міста знаходяться правоохоронці, які не пускають громадян до державних будівель. При цьому на флагштоку Ради міністрів підняли прапор РФ (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 27.02).

Центральная избирательная комиссия утвердила форму анкеты кандидата на пост Президента Украины, передает корреспондент УНН.

За соответствующее постановление на заседании Центризбиркома проголосовали 15 членов ЦИК.

Как отметил заместитель председателя ЦИК А. Магера, с формой анкеты можно будет ознакомиться на сайте ЦИК, где она будет обнародована. «Содержание анкеты мало чем будет отличаться от той, которая была утверждена в 2009 г.», – отметил А. Магера (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 25.02).

Лидер УДАРа В. Кличко подтвердил свое намерение баллотироваться в Президенты Украины, передает УНН.

«Я буду баллотироваться на пост Президента Украины, так как твердо уверен, что в Украине необходимо полностью менять правила игры», – сказал В. Кличко журналистам (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 25.02).

Народные депутаты фракции УДАР проголосуют в парламенте за назначение нового правительства, но не войдут в его состав. Об этом сообщает пресс-служба партии.

«Мы понимаем, что сегодня исполнительная власть нужна. Она должна оправдать доверие граждан и Майдана и не повторить ошибок предыдущих правительств. Поэтому депутаты фракции УДАР отдадут свои голоса за назначение правительства», – говорится в сообщении.

В УДАРе отметили, что всегда выступали за антикризисный Кабмин технократов и новые лица профессионалов во власти. «Мы надеемся, что новое правительство начнет процессы реформ и обеспечит честное и прозрачное проведение демократических выборов Президента», – добавили в партии (*Фокус* (<http://Focus.ua>). – 2014. – 26.02).

Глава Харьковской облгосадминистрации М. Добкин написал заявление об освобождении от должности в связи с необходимостью прохождения процедуры регистрации кандидата на пост Президента Украины и организацией предвыборной кампании в городах Украины. Соответствующее заявление обнародовал в среду, 26 февраля, официальный сайт Харьковской ОГА.

«Прошу уволить меня с занимаемой должности в связи с моим решением баллотироваться на пост Президента Украины», – говорится в заявлении М. Добкина на имя Президента Украины.

Как сообщалось, 24 февраля М. Добкин заявил о намерении участвовать в ближайших президентских выборах в качестве кандидата. При этом он сообщил, что не будет

подавать заявление об отставке, но и выполнять обязанности главы Харьковской ОГА тоже не намерен (*Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2014. – 26.02).

ЕКОНОМІКА

Украина и Россия заморозили ход выполнения обязательств по пакету договоренностей, достигнутых во время заседания украинско-российской межгосударственной комиссии 17 декабря 2013 г., сообщил представитель украинского правительства в Евразийской экономической комиссии В. Сулов. Он напомнил, что Украина успела получить снижение цены на российский газ и первый платеж по кредиту, но к выполнению своих обязательств перед Россией так и не приступала.

«Протокол, подписанный по результатам заседания, не вышел из стен Администрации украинского Президента, по нему не были даны никакие поручения органами исполнительной власти», – добавил он.

В. Сулов считает, что для обеспечения правопреемственности необходимо, чтобы Россия признала нынешнюю власть в Украине.

В то же время он убежден, что в пакете договоренностей есть пункты, которые на сегодняшний день, скорее всего, не устроят новую украинскую власть.

«Речь касается пункта о переходе на технические регламенты Таможенного союза. Он противоречит проекту соглашения об ассоциации с Европейским Союзом и вряд ли будет поддержан нынешней властью. С другой стороны, отдельные пункты из пакета по обязательствам российской стороны тоже не будут выполняться, а ведь обязательства принимались пакетом», – добавил он.

По его мнению, дальнейшее выполнение договоренностей будет зависеть от двусторонних переговоров, и именно в этом ключе так важно скорейшее формирование украинского правительства (*Минфин* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 26.02).

В Министерстве финансов РФ не планируют объявлять дефолт по долговым обязательствам Украины. Об этом заявил заместитель министра финансов РФ С. Сторчак, по словам которого российская сторона рассчитывает на то, что «в кредитных отношениях с Российской Федерацией заемщик будет постоянно помнить о необходимости поддержания высокого уровня своей кредитной истории».

Также он добавил, что российский бизнес, который работает в Украине, заинтересован в государственной поддержке, а также и в гарантийной поддержке. При этом, по его мнению, именно для Украины важно, чтобы российские корпорации не уходили с рынка страны (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 26.02).

Украина сократила импорт российского газа в пять раз.

«Нефтегаз Украины» сократил импорт газа из России по состоянию на 24 февраля до 28 млн куб. м в сутки со 147 млн куб. м. Причину снижения импорта источники не сообщили.

В начале прошлой недели НАК «Нефтегаз Украины» перечислил более половины денежных средств в счет оплаты долга перед «Газпромом» за поставленный в 2013 г. газ. В начале февраля «Газпром» заявил, что задолженность Украины за январь составляет 658,4 млн дол., за 2013 г. – 2,634 млрд дол. Согласно заявлению правительства Украины, «Нефтегаз» перечислил 1,28 млрд дол. в счет погашения долга. «Нефтегаз» просит отсрочку по оплате оставшейся части долга до 15 апреля.

Сейчас цена на российский газ для Украины определяется ежеквартально. «Нефтегаз Украины», согласно действующим договоренностям, получает газ по цене 268,5 дол. за 1 тыс. куб. м. Однако в случае неподписания по любой причине в установленный срок (до 10 числа первого месяца каждого квартала) дополнительного соглашения понижающий коэффициент, который позволит Украине получать газ по указанной цене, исключается (*Минфин* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 25.02).

Капітальні інвестиції у житлові будівлі за результатами 2013 р. становлять 40 млрд 250 млн грн. Про це УНН повідомили у Державній службі статистики.

Експерти зазначають, що інвестиції у житло загалом є найкращим і найбільш ефективним методом збереження коштів.

«Нерухомість постійно в ціні, так буде і надалі, оскільки житло є базовою потребою суспільства. Будь-який товар може знецінитися, але нерухомість – ніколи. Навіть у період економічних криз у будь-якій країні вартість нерухомості залишається більш-менш стабільною, а потім, за час стабілізації, навіть зростає. Тому найкращий варіант зберегти заощадження, це вкласти їх у нерухомість», – сказав президент «Київміськбуду» І. Кушнір.

Нагадаємо, фахівці радять бути обачними у виборі нерухомості, перевіряти надійність забудовника та кількість уже введених в експлуатацію об'єктів (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 26.02).

В Україні стартувала посівна кампанія. Зокрема, вже сіють ярі зернові у Миколаївській області та Криму. Інші ж регіони завершують підготовку.

«Сьогодні, незважаючи на ситуацію в країні та складні умови роботи самого аграрного відомства, загрози зриву проведення весняно-польових робіт немає. Ми проводили нараду та обдзвонювали регіони: ні кількісної, ні цінової проблеми із забезпеченням аграріїв пально-мастильними матеріалами, добривами та насінням немає. Зараз ступінь готовності до посівної кампанії навіть вищий, ніж у попередні роки. Так, насінням аграрії забезпечені приблизно на 110 %, пально-мастильними матеріалами – на 70 %, добривами – на 80 %», – зазначив М. Присяжнюк.

За словами міністра, пересівати планується не більше 500 тис. га. Це нижче середнього показника за останні 10 років. Якщо температура не опуститься нижче -7°C , то загрози того, що озимі постраждають, немає.

«Загалом у поточному сезоні під зернові буде засіяно 16,8 млн га. Але трохи зміниться структура: збільшаться на 300–400 тис. га посіви кукурудзи за рахунок скорочення площ під жито та озиму пшеницю», – зазначив М. Присяжнюк.

Також він додав, що вже почався посів ярих у Криму та Миколаївській області. І найближчим часом почнуться весняно-польові роботи в усіх південних областях (*Урядовий портал* (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2014. – 26.02).

Україна до сих пор не получила второй транш китайского кредита, который ожидался в конце 2013 г., сообщает УНН.

Как отметил в интервью изданию «Коммерсант – Украина» и. о. министра аграрной политики и продовольствия Н. Присяжнюк, первый транш на 1,5 млрд дол. США поступил в декабре 2012 г., «а второй мы пока и не получили».

«Этот транш выделяется на условиях обязательной закупки китайской товарной продукции на сумму 1,5 млрд дол. Пока такой продукции необходимого нам качества, нужной аграрному сектору страны, мы не нашли. Поэтому сейчас деньги находятся на счетах Китайского экспортно-импортного госбанка», – отметил чиновник.

Говоря о том, какую именно китайскую продукцию могли бы купить украинские аграрии, Н. Присяжнюк отметил, что, в первую очередь, это средства защиты растений, 90 % которых Украина импортирует (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 26.02).

В Україні завершено фінансування пенсійних виплат за лютий. Про це повідомив директор департаменту пенсійного забезпечення та соціального захисту інвалідів Міністерства соціальної політики М. Шамбір.

«За інформацією Пенсійного фонду, вчора, 25 лютого, було повністю завершено фінансування пенсійних виплат за лютий. На ці потреби було направлено 21,3 млрд грн, тож усі

13,5 млн пенсіонерів України одержали належні їм виплати в повному обсязі», – сказав він.

М. Шамбір наголосив, що фінансування пенсійних виплат відбувалося рівномірно для всієї України без преференцій певним регіонам.

«Незважаючи на існуючі в країні економічні та політичні негаразди, ми змогли втримати ситуацію та забезпечити повноту виплат. Якщо десь і виникали певні затримки, ми сподіваємось на розуміння», – сказав він (*Урядовий портал* (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2014. – 26.02).

На забезпечення українських шахт системами безпеки «УТАС» необхідно близько 1,5 млрд грн. Про це в ексклюзивному коментарі УНН розповів перший заступник голови Незалежної профспілки гірників України А. Акімочкін.

За словами А. Акімочкина, проблема забезпечення шахт системами безпеки назріла вже давно.

«Усе те обладнання, що сьогодні маємо на шахтах, нажаль вже давно застаріле, потребує модернізації. У нас сьогодні є потужні установки, краще яких нічого не придумали – системи “УТАС”, які контролюють практично все – від питань безпеки до шкідливих факторів. Вона одночасно і контролює, і керує – якщо виникають небезпечні фактори, система миттєво все вимикає, що дає змогу уникнути виникнення серйозних ситуацій на підприємствах», – пояснив А. Акімочкін.

За його словами, на деяких шахтах система вже встановлена, ефективність її використання доведена досвідом.

«Система встановлена на 37 шахтах різної форми власності. Загалом у нас в Україні трохи більше 150 шахт, що працюють. Одна система в середньому коштує 11–15 млн грн, тобто можна підрахувати витрати та запланувати їх встановлення. Зрозуміло, що не на всіх одразу, можна протягом 10 років, але ми могли б повністю покрити цією системою всі вугільні підприємства. І це б призвело до істотних результатів, адже механізм “УТАС” дає змогу попередити втручання людського фактору у систему», – відзначив експерт.

Таким чином, впровадження системи на шахтах буде коштувати близько 1,5 млрд грн (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 26.02).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

В понеділок 24 лютого ввечері парламент уволодів І. Соркіна з посади голови НБУ і призначив на його місце команданта Штабу національного опору С. Кубива.

Около шести вечора того ж дня новий головний банкір прямо із сесійного залу відправився в офіс НБУ на вулицю Інститутської, де приймав справи до пізньої ночі.

Уже на вранці наступного дня банківський регулятор видав банкам більше 4 млрд грн рефінансування. В цій зв'язі во вівторок залишки на рахунках банків збільшилися з 22,5 млрд грн до 27 млрд грн.

Львінська частка «рефінансу» хлынула на валютний ринок. В результаті 25 лютого курс безналічного доллара, по даним компанії «УкрДілінг», вилетів на міжбанку до 9,98 грн – абсолютний рекорд за всю історію незалежної України.

Для порівняння: за весь вівторок 2014 г. НБУ видав банкам всього 5,7 млрд грн стабкредитів на строк більше 30 днів, що також частинно привело до розхвату курсу.

К ввечері во вівторок 25 лютого С. Кубив відреагував на події на валютному ринку, і заявив, що курс досяг своєї максимальної позначки. Однак в середу 26 лютого Україна увиділа нову висоту на міжбанку – курс 10,35 грн/дол. (*Комаха О. Як новий голова НБУ обвалив курс // Економічна правда* (<http://www.epravda.com.ua/publications/2014/02/26/422192>). – 2014. – 26.02).

Минулого тижня українці зняли з банківських депозитів близько 7 % коштів. Про це розповів новообраний голова

Національного банку України С. Кубів, пише ZN.UA. За його словами, пік припав на 18–20 лютого, коли вкладники вивели з фінустанов близько 30 млрд грн (3,1 млрд дол.).

Українська влада розглядає варіанти обмеження зняття коштів з депозитів. Разом з тим новий уряд сподівається отримати 35 млрд дол. фінансової допомоги, які могли б запобігти дефолту України.

У східних областях громадяни, як і раніше, активно виводять кошти на тлі побоювань погіршення відносин з Росією.

С. Кубів оцінив загальний обсяг депозитів в 430 млрд грн.

Нагадаємо, 25 лютого глава НБУ заявив, що комерційні банки та платіжна система в цілому працюють у звичайному режимі. Він повідомив, що планує підписати постанову, яка дасть змогу банкам, що мають проблеми з ліквідністю, використовувати інструментарій допомоги з боку МВФ для стабілізації ситуації (*Економічна правда* (<http://www.epravda.com.ua>). – 2014. – 26.02).

Загальна сума державного та гарантованого державою боргу України протягом січня поточного року зросла на 148 млн дол. США та становить 73,226 млрд дол. або 585,298 млрд у гривневому еквіваленті, повідомляє УНН з посиланням на інформацію Міністерства фінансів України.

Як йдеться у повідомленні, протягом січня прямий та гарантований державою зовнішній борг знизився на 181 млн дол. і становить 37,355 млрд дол., а внутрішній прямий та гарантований борг зріс на 329 млн і становить 35,871 млрд дол. США.

При цьому прямий державний борг уряду України у січні зріс на 19 млн дол. і становить 60,069 млрд дол., що дорівнює 82,03 % від загальної суми державного та гарантованого державою боргу.

У свою чергу, сума гарантованого державою боргу України у січні зросла на 128 млн дол. і становить 13,157 млрд дол. США.

Нагадаємо, загальна сума державного та гарантованого державою боргу України у грудні 2013 р. зросла на 4,335 млрд дол. США і становить 73,078 млрд дол. обо

584,114 млрд грн (Українська правда
(<http://www.pravda.com.ua>). – 2014. – 26.02).

Україна в січні 2014 р. збільшила споживання бензину порівняно з січнем 2013 р. на 13,2 % – до 299,4 тис. т.

Про це пише УНІАН з посиланням на дані Міністерства енергетики та вугільної промисловості.

Згідно з повідомленням, споживання дизельного палива в січні поточного року збільшилося порівняно з січнем минулого року на 14,6 % – до 380,4 тис. т.

Як повідомлялося, за даними Держстату, в Україні реалізація світлих нафтопродуктів і скрапленого газу для автомобілів через мережу АЗС, яка налічує 7 771 одиниці, в січні 2014 р. в грошовому вираженні скоротилася на 16 % і становила 5,136 млрд грн проти 6,123 млрд грн у грудні 2013 р. (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2014. – 26.02).

Международное рейтинговое агентство Standard & Poor's 25 февраля понизило долгосрочный кредитный рейтинг Крыма с уровня ССС+ до ССС, прогноз по рейтингам – «негативный».

Согласно сообщению агентства, рейтинг Крыма по национальной шкале снижен с uaBB до uaB–.

В S&P указывают, что рейтинги Крыма были снижены вслед за аналогичными действиями относительно рейтингов Украины 21 февраля – в связи с эскалацией политической напряженности.

«Неизвестно, сможет ли Украина чем-либо обеспечить гособлигации, которые собирается выкупить Россия. Сложившаяся ситуация вообще ставит под удар возможность правительства Украины обслуживать свой долг. Без благоприятных изменений сложившейся ситуации (политической. – Ред.) Украина вполне может объявить дефолт», – отмечается в заявлении рейтингового агентства. Об этом сообщает

ЛІГАБізнесІнформ (*Електронні Вісті* (<http://elvisti.com>). – 2014. – 22.02).

В январе середня зароботная плата в Україні сократилась по сравнению с декабрем на 13 %, или на 471 грн, до 3148 грн в месяц. Об этом сообщила Государственная служба статистики.

Самый высокий уровень зарплат зарегистрирован в Киеве, где средняя зарплата составила 4783 грн/месяц.

Самый низкий уровень зафиксирован в Тернопольской области, где средняя зарплата составила 2182 грн/месяц (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 26.02).

Рівень безробіття в Європі б'є всі рекорди. У 2013 р. в країнах ЄС залишилися без роботи близько 11 % громадян. Прогнози на цей рік також вельми невтішні.

Безробіття в країнах Євросоюзу торік досягло абсолютного рекорду – 10,9 %, повідомляє «Российская газета» з посиланням на дані Євростату.

Рівень безробіття в ЄС варіюється. Так, в Італії та Франції кількість безробітних громадян досягла 10,8 і 11,5 %. У Німеччині – більше 5 %, це близько 4 млн осіб. Рекордсменом залишається Греція – тут не можуть знайти роботу 60 % громадян.

Прогнози аж ніяк не позитивні. За даними Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), у 2014 р. рівень безробіття в євроні досягне рекордних 12,3 %, повідомляє Інтерфакс. За оцінками фахівців, в Іспанії та Греції цього року безробіття може досягти абсолютного максимуму за всю історію ЄС – більше 28 %.

Причиною такої ситуації, на думку ОЕСР, є неправильна економічна політика Євросоюзу та соціальні наслідки кризи (*Інтернет-портал державної служби зайнятості України* (<http://www.dcz.gov.ua>). – 2014. – 25.02).

Центральне статистичне бюро Ізраїлю опублікувало дані з безробіття в країні в січні 2014 р. Рівень безробіття залишається таким же, як і в грудні 2013 р. – 5,9 %.

Тим часом, кількість безробітних чоловіків дещо скоротилася – з 5,9 % у грудні минулого року до 5,8 % у січні 2014 р., а жінок, навпаки, піднялася – з 5,8 до 5,9 %. Усього в Ізраїлі налічується 219 тис. безробітних.

У віковій категорії від 25 до 64 років кількість безробітних дещо зросла з 5,3 до 5,4 %. Серед чоловіків у цій групі вона збільшилася з 5,3 до 5,5 %, серед жінок – з 5,3 до 5,4 %.

Кількість ізраїльтян, працевлаштованих на повну ставку (понад 35 год на тиждень), збільшилася на 0,3 % або 8 тис. осіб, а кількість працівників на частковій ставці, тобто менше 35 годин на тиждень, збільшилася на 5,3 %, порівняно з груднем.

Кількість працівників на повну ставку від загального числа працюючих скоротилася з 78,4 до 77,6 %. Серед чоловіків – впала з 86,7 до 86,1 %, серед жінок – з 69 до 68 % у грудні 2013 р. (*Інтернет-портал державної служби зайнятості України* (<http://www.dcz.gov.ua>). – 2014. – 25.02).
